

EL ROL DEL CENTRE EDUCATIU COM A NODE D'UNA XARXA

Plans educatius d'entorn 0-20

Febrer 2019

EL ROL DEL CENTRE EDUCATIU COM A NODE D'UNA XARXA	1
Introducció	3
Objectiu 1: Contribuir a la millora de les condicions d'escolarització i a l'èxit escolar i educatiu	6
1.1 Promoció d'una escolarització equilibrada	8
1.2 Prevenció, detecció i intervenció davant l'absentisme i l'abandonament escolar	9
1.3 Creació d'itineraris formatius personalitzats	11
1.4 Orientació i suport d'àmbit comunitari a l'alumnat 0-20 i les seves famílies.	13
1.5 Coordinació entre centres i projecció comunitària de la xarxa de centres.....	15
Objectiu 2: Potenciar l'educació en valors i el compromís cívic de l'alumnat en un marc de convivència.	17
2.1. Promoció de la participació de l'alumnat en espais de lleure i de lleure educatiu. ...	18
2.2. Incentivació de l'associacionisme infantil i juvenil i altres formes de participació.	19
2.3. Promoció del Servei comunitari	21
2.4. Impuls d'accions orientades a millorar la convivència.....	22
Objectiu 3: Potenciar la implicació de les famílies en l'educació dels fills i filles i la participació en la vida escolar	23
3.1 Promoció de l'acollida de les famílies	23
3.2 Implicació de les famílies en l'educació dels fills i filles.....	25
3.3 Promoció de la participació de les famílies	27
3.4 Promoció de formació de les famílies.	30
Objectiu 4: Promoure l'educació intercultural i l'ús de la llengua catalana com a elements de cohesió social.	32
4.1 Promoció de l'educació intercultural	33
4.2 Promoció de l'ús social de la llengua catalana	35
4.3 Reconeixement i valoració de la diversitat lingüística i cultural.	38
Objectiu 5: Potenciar estils de vida saludable i fomentar la pràctica regular de l'activitat físicoesportiva	41
5.1 Promoció d'estils de vida saludable des d'una perspectiva comunitària	42
5.2 Promoció de la pràctica regular de l'activitat físicoesportiva des d'una perspectiva comunitària	44

Introducció

Un dels grans reptes de la societat actual és aconseguir l'èxit educatiu per a tots els nois i noies, siguin com siguin i vinguin d'on vinguin. Si bé la família i l'escola en són els principals responsables, cal destacar també que l'educació ens concerneix a tots i cadascun dels agents socials.

Vivim en una societat que s'ha anat definint com a complexa i líquida. Una societat on les paraules "canvi" i "mobilitat" esdevenen quotidianitat. Una societat amb grans transformacions, basada en les exigències del coneixement i en l'ús i l'abús de la informació. Una societat amb grans desequilibris i noves formes de desigualtat i de fractura social. Una societat amb moltes amenaces però també amb moltes oportunitats.

En aquest context sorgeix, més que mai, la necessitat d'una acció coordinada entre els diferents agents educatius que actuen en una zona geogràfica determinada en benefici de tots els nois i noies.

És per això que l'any 2005, el Departament d'Educació va iniciar els Plans educatius d'entorn (PEE), entesos com una proposta de cooperació educativa amb les entitats municipalistes i la col·laboració de la resta d'agents educatius d'un territori. Els PEE es van dissenyar amb la voluntat d'aconseguir l'èxit educatiu de tot l'alumnat, amb una atenció especial als més vulnerables, i contribuir a la cohesió social mitjançant l'equitat, el respecte i el valor de la diferència en un marc de valors i elements compartits.

Després de més d'una dècada de funcionament, amb un munt d'experiències i bones pràctiques acumulades, els Plans educatius d'entorn han començat a consolidar-se com un instrument d'èxit i de cohesió social, alhora que s'han anat reajustant als nous reptes i característiques del context social. En el moment actual, es constata, però, la necessitat d'avançar i aprofundir en alguns conceptes.

D'entrada, des d'una mirada més àmplia de l'educació, es posa en evidència la importància d'eixamplar l'àmbit d'atenció dels PEE més enllà dels ensenyaments obligatoris. D'una banda, cada cop són més els experts que ressalten la importància de fer de l'etapa 0-3 un espai educatiu de qualitat, tant per als infants com per a les famílies, que faciliti l'èxit en la transició a l'Educació Primària, permeti la detecció precoç i garanteixi l'acompanyament a les famílies en la seva tasca educadora.

D'altra banda, cal recordar que a Catalunya l'índex d'abandonament escolar està situat en un 17%, lluny encara del 10% fixat en l'estratègia europea per al 2020. En aquest sentit, la lluita contra l'abandonament en les etapes postobligatòries emergeix com un dels reptes primordials del sistema. Cal avançar en mesures d'acompanyament, orientació i suport a tot aquell alumnat que no gradua o bé presenta un risc d'abandonament significatiu. Així mateix esdevenen rellevants programes com els de noves oportunitats que han d'afavorir el desenvolupament de recorreguts formatius més ajustats a les necessitats dels joves. Per tot això, es veu l'oportunitat d'ampliar la franja d'acció dels PEE dels 0 als 20 anys, un cop garantit que tots els joves hagin acabat amb èxit els seus estudis postobligatoris o s'hagin inserit en el món laboral.

Així mateix, la societat de la informació es caracteritza, entre altres factors, per la multiplicitat de contextos que ofereixen oportunitats d'aprenentatge i que cal sumar als de l'educació formal. Des d'aquesta perspectiva, s'ha de posar, també, l'atenció en els aprenentatges que tenen lloc en els diferents espais educatius pels quals transita l'alumne (educació formal, família, lleure educatiu, xarxes socials...) i en les connexions que s'estableixen entre si, generant un contínuum educatiu que doni sentit al seu aprenentatge.

Entre tots i totes hem de ser capaços d'acompanyar l'alumne/a en la construcció d'un itinerari formatiu personalitzat que vinculi els aprenentatges formals i no formals i respongui a les seves necessitats i interessos.

Atesa la rellevància de l'orientació en aquest procés, els PEE han d'apostar, també, per una acció comunitària d'orientació i acompanyament a l'alumnat de 0-20 anys i les seves famílies. Es veu necessària -més enllà de les mesures parcel·lades que es desenvolupen des de cadascuna de les etapes educatives- proporcionar un contínuum orientatiu que compti també amb els recursos i professionals del territori. Hem d'anar de l'orientació dels centres a un Pla d'orientació d'àmbit comunitari.

També cal reforçar la família com a primer referent educatiu i responsable del creixement i de la formació dels seus fills i filles. En aquest sentit, intensificar la relació entre l'escola i la família constitueix una prioritat dels PEE.

Cal donar resposta a aquests reptes sense deixar de banda el treball que s'ha dut a terme aquests darrers anys per avançar en la cohesió social en una societat plurilingüe i pluricultural. Per gestionar aquesta diversitat, els PEE han de seguir promovent la competència intercultural de tots els professionals educatius, una competència que els ha de permetre actuar de forma positiva en contextos multiculturals. En un moment en què les tecnologies ens permeten viure en temps real diferents cultures, l'acompanyament dels joves en la construcció d'una identitat de múltiples pertinences esdevé també una prioritat. Així mateix, cal promoure l'ús de la llengua catalana com a element d'igualtat d'oportunitats i cohesió social en un marc de reconeixement i valor per la diversitat lingüística.

En definitiva, hem d'entendre els Plans educatius d'entorn 0-20 com la voluntat d'avançar cap a un nou model educatiu que:

- Posa l'accent en la xarxa, entenent l'acció comunitària com una nova forma de concebre l'educació més integral i coordinada, de caràcter universal i no només com una mesura compensatòria orientada a l'alumnat més vulnerable.
- Vol anar del projecte de centre al projecte d'àmbit comunitari amb la voluntat de donar una resposta comunitària als reptes educatius més eficaç i coordinada.
- Cerca en la metodologia de treball i aprenentatge en xarxa una oportunitat de redefinir els processos d'ensenyament-aprenentatge dels centres educatius.
- Aposta per generar un contínuum educatiu (formal i no-formal) que incrementi les possibilitats d'èxit acadèmic, personal i relacional de l'alumnat.
- Promou l'orientació i acompanyament de l'alumnat i les seves famílies dels 0 als 20 anys, especialment en la transició d'etapes educatives i situacions de vulnerabilitat.
- Impulsa la corresponsabilitat Escola i Família.

- Contribueix a la construcció d'un país cohesionat des de l'equitat, el respecte a la diferència en un marc de valors i elements compartits i el compromís cívic.

En el marc d'aquest nou model de Pla educatiu d'entorn 0-20, els centres educatius, com a referents i responsables de l'educació formal, tenen un paper fonamental com a garantia d'equitat i palanca de l'acció educativa i esdevenen, així, un node clau de la xarxa educativa des d'on impulsar un contínuum educatiu que vinculi els diferents temps i espais d'aprenentatge de l'alumnat.

El centre ha de promoure l'acompanyament personalitzat de l'alumne i un estil docent que visualitzi, posi en valor, vinculi i optimitzi les experiències d'aprenentatge dels alumnes en els diferents contextos educatius.

Aquest document presenta una proposta de les accions que els centres educatius poden dur a terme per donar resposta als 5 objectius dels Plans educatius d'entorn 0-20 i de les línies d'intervenció que se'n deriven, amb una relació de recursos que poden ajudar a desenvolupar-los.

Del rol que assumeixi el centre com a node actiu de la xarxa educativa, en dependrà el procés d'avançar cap a un nou model educatiu obert, integrador i amb capacitat transformadora.

Objectiu 1: Contribuir a la millora de les condicions d'escolarització i a l'èxit escolar i educatiu

Una de les eines més potents de què disposa el sistema educatiu per garantir la igualtat d'oportunitats i la cohesió social és l'escolaritat obligatòria fins als 16 anys. Per contribuir a millorar les condicions d'escolarització caldrà garantir l'assistència als centres educatius de tots els infants i joves fins als 16 anys i aconseguir que l'oferta educativa de la zona permeti contextos educatius plurals i accessibles en igualtat d'oportunitats.

Entre els factors que influeixen en l'assoliment de l'èxit acadèmic i la consolidació dels aprenentatges, n'hi ha molts de vinculats a condicions socials, familiars i personals que influeixen en l'escolarització. Per tant, reduir desigualtats entre col·lectius hauria de ser una prioritat en un sistema educatiu que aposta per les altes expectatives i l'èxit educatiu per a tothom.

Convé assenyalar, en aquest sentit, la importància d'una escolarització equilibrada, entesa com la distribució equitativa de l'alumnat d'una zona d'escolarització de manera que els centres escolars tinguin una composició social similar entre ells i equivalent a la de l'entorn on s'ubiquen. Vetllar per una escolarització equilibrada esdevé un factor clau en la construcció de trajectòries personals d'èxit educatiu, especialment per aquells infants i joves més vulnerables i, alhora, un factor decisiu per a la cohesió social present i futura.

D'altra banda, l'actual context de la societat de la informació suposa canvis importants en el paràmetre de la formació humana, caracteritzats, entre altres factors, per la multiplicitat de contextos d'activitat que ofereixen oportunitats i recursos per aprendre, els quals s'han de sumar a les pròpies de l'educació formal. En la mesura que l'aprenentatge deixa d'estar associat exclusivament al context escolar, caldria també posar l'atenció en els aprenentatges que tenen lloc en els diferents contextos pels quals transita l'alumnat (educació formal, família, lleure educatiu, xarxes socials...) i en les connexions que estableixen entre ells.

L'itinerari formatiu personalitzat és la trajectòria formativa que l'alumne/a fa, amb ajuda de l'equip docent i la col·laboració de la família i altres professionals de la comunitat educativa, per tal de construir amb èxit el seu propi projecte de vida en les diferents dimensions, acadèmica, personal i social. Caldria avançar cap a la creació d'itineraris formatius personalitzats que donin resposta a les necessitats, interessos i objectius de l'alumnat. Caldria, a més, tenir ben present també, en el disseny d'aquests itineraris, els aprenentatges relacionals que es desprenen del procés de socialització de l'alumnat.

Seria bo, des d'una visió comunitària, posar a l'abast de l'alumnat una oferta educativa i formativa de qualitat que, més enllà de l'aula, garanteixi una proposta coordinada i complementària entre l'educació formal i la no formal. Caldria treballar des d'una mirada global per promoure la connexió d'aprenentatges, de manera que els contextos formals i no-formals s'alternin i es complementin en un contínuum educatiu i es creïn condicions favorables a la millora de la formació i, per tant, a l'increment de les possibilitats d'èxit acadèmic, educatiu, personal i professional de l'alumnat.

Així mateix, amb la voluntat de facilitar la construcció de biografies d'èxit escolar i educatiu per a tothom, caldria fer un pas més i avançar cap a un model educatiu que aposta per l'orientació i l'acompanyament a l'alumnat 0-20 i les seves famílies al llarg de tot el procés educatiu i, de manera molt especial, en els moments de canvi entre etapes educatives.

Caldria impulsar la creació d'un servei d'orientació que, des d'una perspectiva comunitària, tingui com a objectiu millorar les expectatives d'èxit educatiu i evitar l'absentisme i l'abandonament escolar.

Destaquem, entre els moments clau, la transició de la família a l'escola; de l'escola infantil a la primària; de l'escola primària al centre de secundària (pel que suposa de canvi de cultures docents i per la influència particular del grup d'iguals sobre els i adolescents); de la secundària obligatòria a la secundària postobligatòria) i de l'escola al món del treball.

En aquest mateix sentit, es veu la necessitat d'impulsar accions educatives per als joves de 16 a 20 anys que, un cop acabada l'etapa obligatòria, no hagin graduat o es trobin en risc d'abandonament escolar, per tal d'oferir-los mesures de suport escolar específic, adaptat a les seves necessitats i objectius que els permetin la compleció d'itineraris formatius d'èxit educatiu.

Finalment, l'acció coordinada entre centres del territori i la projecció comunitària de la xarxa de centres esdevé un element fonamental a l'hora de generar condicions òptimes d'escolarització de tot l'alumnat i reduir factors de desigualtat inicial.

Per donar resposta a aquest objectiu es poden impulsar actuacions que desenvolupin les línies següents d'intervenció:

Línies d'intervenció relacionades amb l'objectiu 1	Accions prioritàries de centre
1.1 Promoció d'una escolarització equilibrada.	Col·laboració en accions i iniciatives de l'entorn per promoure una escolarització equilibrada entre els centres de la zona i reduir factors de desigualtat.
1.2 Prevenció, detecció i intervenció davant l'absentisme i l'abandonament escolar.	Concreció de les accions de centre en el marc del protocol d'absentisme d'àmbit comunitari. Implementació de programes de suport entre iguals (mentors, tutories entre iguals, servei comunitari de suport escolar...)
1.3 Creació d'itineraris formatius personalitzats.	Elaboració d'itineraris formatius personalitzats que connectin els aprenentatges de l'àmbit formal i no-formal. Coordinació amb els agents educatius de la zona per a l'elaboració i seguiment d'itineraris formatius personalitzats.
1.4 Orientació i suport d'àmbit comunitari a l'alumnat i les seves famílies.	Alineació de les accions d'orientació educativa i acció tutorial amb el Pla d'orientació d'àmbit comunitari (POAC). Orientació i acompanyament de l'alumnat i les famílies sobre els diferents espais de suport a la tasca escolar segons les necessitats detectades.
1.5 Coordinació entre centres educatius i projecció comunitària de la xarxa de centres.	Treball en xarxa amb els centres educatius de la zona per compartir objectius, estratègies i optimitzar recursos. Col·laboració en la difusió de l'oferta educativa de la zona des d'una visió comunitària.

1.1 Promoció d'una escolarització equilibrada

Lluitar contra la segregació escolar és vetllar perquè els diferents centres escolars d'una mateixa zona d'escolarització tinguin una composició social semblant entre ells i equivalent a la de l'entorn on s'ubiquen. En aquest sentit, i per tal de fer una proposta d'escolarització equilibrada, factors com la distribució equitativa de l'alumnat, la reducció de ràtios, l'orientació i acompanyament de les famílies, l'equilibri en la qualitat de la prestació d'un servei educatiu de la zona o l'increment de la corresponsabilització dels centres educatius orientada a corregir prejudicis socials entre la ciutadania són del tot rellevants.

Algunes de les accions del centre respecte a la promoció d'una escolarització equilibrada poden ser:

- Sensibilitzar la comunitat escolar sobre l'impacte d'una escolarització equilibrada de l'alumnat de la zona en l'èxit educatiu de la comunitat i en la cohesió social.
- Recollir en el projecte educatiu de centre principis i mesures per preservar l'equitat i la igualtat d'oportunitats de tots els infants de la zona com a bé comú.
- Incrementar la corresponsabilitat del centre en l'escolarització de l'alumnat més vulnerable o amb necessitats educatives específiques de la zona.
- Orientar les famílies en la tria de centre educatiu des d'una perspectiva comunitària i en clau d'equitat.

Recursos

- [Èxit educatiu: una acció de corresponsabilitat](#)

En aquest mòdul formatiu sobre interculturalitat elaborat pel Departament d'Educació es desenvolupen reflexions sobre la relació entre èxit educatiu, equitat i cohesió **socials**. Hi trobareu, també, orientacions i recursos per sensibilitzar la comunitat escolar sobre la necessitat de promoure una escolarització equilibrada.

- [La segregació escolar a Catalunya.](#)

La gestió del procés d'admissió d'alumnat. 10 Tocs d'alerta. Resum executiu. En aquest informe elaborat pel Síndic trobareu una anàlisi detallada de les condicions d'escolarització a Catalunya. A més de nombrosos elements de reflexió, en l'apartat final de "**recomanacions**" trobareu propostes concretes per desenvolupar actuacions a fi de conscienciar la comunitat escolar sobre la necessitat de preservar l'equitat del sistema educatiu com a bé comú d'aquest **informe**.

- [Accés, equitat i qualitat: els reptes del sistema educatiu català](#)

En aquest vídeo de la Fundació Bofill, la politòloga de la UAB Sheila González, a partir dels resultats de la recerca, posa de manifest com el fet d'incrementar la qualitat del sistema educatiu requereix també l'increment de l'equitat. Per fer-ho, com apunta la recerca, cal reduir la segregació del sistema i aconseguir una distribució equilibrada de l'escolarització entre les escoles d'una zona hauria de ser un objectiu comú.

1.2 Prevenció, detecció i intervenció davant l'absentisme i l'abandonament escolar

L'assistència de l'alumnat als centres educatius és, òbviament, una condició necessària per a l'assoliment de l'èxit escolar. Així doncs, prevenir, detectar i intervenir davant l'absentisme i l'abandonament escolar prematur serà una línia d'intervenció fonamental a l'hora de garantir la consecució de l'èxit escolar i educatiu. Vista la multifactorialitat d'elements que intervenen en l'absentisme i l'abandonament, serà convenient abordar el fenomen de forma global i integral entre els diferents agents implicats d'un territori, mitjançant l'elaboració d'un protocol d'absentisme d'àmbit comunitari que, a partir de l'anàlisi de factors de risc detectats, aporti els de protecció necessaris per prevenir i adoptar les mesures per fer-hi front.

Convé destacar també, en aquest sentit, el paper fonamental que, en aquest àmbit, tenen les famílies. La responsabilitat primordial de la criança i formació d'infants i adolescents correspon als pares, mares o persones que tenen atribuïdes la seva tutela o guarda (Llei 14/2010 dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència). Per tant, **és** evident la importància de proposar accions de sensibilització a les famílies sobre la seva responsabilitat en l'educació dels fills i filles, posant en valor l'escolarització com a eina per garantir la igualtat d'oportunitats i l'èxit educatiu dels fills i filles.

L'orientació i l'acció tutorial des dels centres educatius esdevenen una altra línia d'intervenció cabdal per prevenir l'absentisme i l'abandonament escolar prematur i acompanyar l'alumnat i les seves famílies en la construcció de trajectòries educatives d'èxit. Garantir suport i acompanyament esdevindrà especialment rellevant en els moments crítics de transició entre etapes i amb l'alumnat més fràgil i vulnerable.

Algunes de les accions del centre respecte a la prevenció, detecció i intervenció davant l'absentisme i l'abandonament escolar poden ser:

- Concretar les accions de centre quant a prevenció, detecció i intervenció davant l'absentisme, en el marc del protocol d'absentisme d'àmbit comunitari.
- Sensibilitzar les famílies sobre el valor de l'escolarització com a eina per assolir l'èxit educatiu i personal.
- Estimular el compromís de l'alumnat que presenta absentisme en el propi procés educatiu per afavorir la seva assistència.
- Promoure la implementació de programes de suport entre iguals:
 - Mentories educatives
 - Tutories entre iguals
 - Joves Guia
 - Servei comunitari de suport escolar.
- Difondre a la comunitat escolar bones pràctiques i referents positius d'èxit educatiu i personal.
- Concretar actuacions específiques destinades a l'acollida al centre de l'alumnat que s'incorpora després d'un període d'absentisme.
- Determinar mesures organitzatives i pedagògiques específiques (horaris, agrupaments, elaboració de PI...) que afavoreixin la permanència al centre de l'alumnat que presenta absentisme.

- Promoure la participació de l'alumnat que es reincorpora al centre en associacions i entitats de l'entorn per facilitar la interacció positiva amb altres grups de nens o joves i el sentiment de pertinença a la comunitat.

Recursos

- [Absentisme.](#)

En aquest apartat del document de continguts per a l'elaboració del Projecte de Convivència del Departament d'Educació (ps. 107-114) trobareu elements de reflexió i diagnosi, orientacions i recursos per al tractament de l'absentisme escolar a nivell de centre, d'aula i d'entorn.

- [Protocol d'absentisme d'àmbit comunitari.](#)

En aquest enllaç al web del Departament d'Educació trobareu un model de protocol mitjançant un circuit sistematitzat per dotar els centres educatius de primària i secundària d'una eina per prevenir, detectar i intervenir enfront situacions d'absentisme i d'abandó escolar, establint un marc comú d'actuació i afavorint la coordinació dels diferents agents implicats.

- [Eina per a l'elaboració del pla d'acollida i reincorporació de l'alumnat absentista al centre educatiu.](#) En aquest document elaborat per l'Ajuntament de L'Hospitalet de Llobregat, podreu trobar un model per recollir les actuacions a realitzar pels diferents professionals i l'evolució i seguiment dels casos d'absentisme

- [Projecte de promoció escolar.](#) Orientacions per als centres que escolaritzen alumnat gitano.

En aquest enllaç, hi trobareu un document del Departament d'Educació amb orientacions de com fer front a l'absentisme.

- [Projecte Rossinyol.](#) Aquest web del Pla educatiu d'entorn del Sector Est, de Girona, presenta un projecte d'acompanyament per fomentar la continuïtat de l'escolarització de les noies gitanes entre primària i secundària.

- [Són efectius els programes de tutorització individual com a eina d'atenció a la diversitat?](#)

En aquest enllaç de la Fundació Jaume Bofill, hi trobareu una de les publicacions del projecte "Què funciona en educació?" que descriu i valora evidències referides a l'efectivitat dels programes de tutorització individual com a eina d'atenció a la diversitat.

- [Tutoria entre iguals.](#)

En aquest espai de la XTEC s'ofereixen orientacions i recursos per treballar la tutoria entre iguals.

- [Tutoria entre iguals. Institut Front Marítim de Barcelona](#) En aquest web de l'Institut Front Marítim de Barcelona es desenvolupa un projecte de tutoria entre iguals en què l'alumnat de 3r d'ESO acompanya el de 1r d'ESO en la seva incorporació al centre. Una bona pràctica que facilita també la reincorporació de l'alumnat absentista.
- [Model transferible: Suport a la tasca escolar](#). En aquest enllaç del Departament d'Educació trobareu un model d'accions, activitats i recursos que es poden dur a terme amb l'alumnat abans, durant i després de la realització del servei, en el marc d'un projecte de servei comunitari de suport a la tasca escolar.

1.3 Creació d'itineraris formatius personalitzats

Els contextos educatius, avui més que mai, cal comprendre'ls en un sentit ampli i global: centres educatius, famílies, entitats d'educació en el lleure, esportives, socials, culturals...

L'itinerari formatiu personalitzat és la trajectòria formativa que l'alumne fa, amb el suport de l'equip docent, la família i els agents educatius de la comunitat, per tal de construir amb èxit el seu propi projecte de vida. Aquest itinerari haurà d'incloure i integrar les experiències d'aprenentatge que tenen lloc en l'àmbit de l'educació formal i també en els diferents espais educatius pels quals transita l'alumnat.

La possibilitat d'establir connexions entre diferents experiències i contextos educatius esdevé un factor rellevant a l'hora d'atribuir sentit als aprenentatges fets per l'alumne/a i, per tant, un factor clau en l'assoliment de l'èxit escolar de tot l'alumnat.

És en aquest sentit que, des del centre educatiu, en col·laboració amb la família i altres agents educatius de la comunitat, caldria orientar l'alumne/a en la creació d'itineraris formatius personalitzats que connectin els aprenentatges que fa en els diferents àmbits educatius (formals i no-formals) amb les seves necessitats, interessos i objectius. Els centres, des de l'orientació educativa i l'acció tutorial, tenen un paper clau a l'hora d'acompanyar l'alumnat i les seves famílies en la tria de propostes educatives de l'àmbit no-formal existents al territori.

Algunes de les accions del centre respecte a la creació d'itineraris formatius personalitzats poden ser:

- Promoure i participar en propostes formatives sobre la creació d'itineraris formatius personalitzats.
- Sensibilitzar l'equip educatiu del centre (docents i no-docents) sobre la necessitat d'elaborar itineraris formatius personalitzats que connectin aprenentatges formals i no-formals.
- Incorporar al projecte educatiu de centre, en el marc de l'orientació educativa i l'acció tutorial, principis i objectius per a l'elaboració d'itineraris formatius personalitzats.

- Promoure, en el marc del model competencial orientador, pràctiques educatives de suport i acompanyament a l'alumnat i les famílies en la construcció del propi procés d'aprenentatge.
- Concretar en el PGAC mesures i actuacions per a l'elaboració d'itineraris formatius personalitzats.
- Difondre el mapa de recursos educatius de la zona a la comunitat escolar.
- Promoure metodologies d'aula i de centre que facilitin la connexió entre els aprenentatges curriculars i els aprenentatges que els i les alumnes fan fora del centre i/o de l'horari lectiu.
- Potenciar la participació del centre en projectes que afavoreixin l'intercanvi i la vinculació d'aprenentatges formals i no-formals.
- Planificar espais de coordinació per a l'elaboració, seguiment i avaluació dels itineraris formatius personalitzats amb els diferents agents educatius implicats:
 - Equips didàctics: tutors, orientador o orientadora de centre, TIS, monitors...
 - Famílies
 - Servei d'orientació d'àmbit comunitari (SOAC)
 - Entitats de l'entorn que atenen alumnat del centre.
- Detectar interessos, necessitats i objectius de l'alumnat, les famílies i el centre en relació amb el procés educatiu de cada alumne.
- Potenciar un clima de centre i d'aula que faciliti la comunicació i el coneixement de necessitats, interessos i objectius dels alumnes i les seves famílies.
- Orientar i donar suport a l'alumnat i les famílies en la tria d'activitats de lleure educatiu en el temps no lectiu atenent les seves necessitats, interessos i objectius.
- Concretar acords específics en la carta de compromís educatiu pel que fa a la participació de l'alumnat en activitats de lleure educatiu i a la integració escolar i social.
- Coordinar-se amb el SOAC i amb les entitats de l'entorn per fer el seguiment de la participació de l'alumnat en activitats d'educació no-formal (extraescolars, lleure educatiu...).
- Recollir i compartir, amb el suport del SOAC, informació sobre les activitats educatives de l'alumnat en el temps no-lectiu.
- Incorporar, en l'informe, a les famílies (informes d'avaluació, consell orientador..) aspectes rellevants relatius als aprenentatges fets per l'alumne en contextos d'educació no-formal.

Recursos

- Accions prioritàries del PEE 0-20. Acció1: Creació d'itineraris formatius personalitzats. Aquest document del Departament d'Educació desenvolupa una àmplia descripció d'aquesta acció en el marc del pla educatiu d'entorn 0-20. Concretament, hi trobareu propostes d'accions i recursos per a l'elaboració d'itineraris formatius personalitzats que incorporin els aprenentatges de l'alumne en els diferents contextos educatius.

- [La personalització de l'aprenentatge escolar](#)

Aquest vídeo de la Fundació Bofill presentat pel professor César Coll informa de la necessitat de repensar l'educació. Planteja, entre altres elements de transformació, la necessitat de vincular el dins i el fora de l'escola i, per tant, d'implicar altres actors socioeducatius i la necessitat de tenir en compte les motivacions i capacitats de l'alumnat i deixar espai per a la personalització.

- [La personalització de l'aprenentatge escolar. Un repte indefugible](#)

En aquest document descarregable de la Fundació Bofill, el professor César Coll planteja la necessitat d'ajustar l'acció educativa a les característiques, necessitats i interessos de l'alumnat i situa l'aprenentatge i l'aprenent en el centre de l'acció educativa, reconeixent el seu protagonisme en el procés d'aprenentatge.

1.4 Orientació i suport d'àmbit comunitari a l'alumnat 0-20 i les seves famílies.

Oferir a tots els estudiants i les seves famílies orientació personal, social, acadèmica i professional al llarg del procés educatiu s'ha demostrat que és una acció educativa determinant per a les seves oportunitats d'èxit educatiu i la seva inserció laboral i social. No assolir l'èxit escolar pot tenir conseqüències determinants sobre les persones a nivell individual i a nivell social: Afecta les seves vides limitant-ne les oportunitats de participació social, cultural i econòmica en la societat.

Així doncs, des d'un enfocament inclusiu del sistema educatiu, l'orientació esdevé una responsabilitat transversal i compartida entre tots els agents educatius que acompanyen l'alumnat en el seu procés de formació: Centre, famílies i comunitat educativa. Des d'una acció comunitària coherent i coordinada caldrà orientar i acompanyar l'alumnat i les seves famílies al llarg de tot el procés d'aprenentatge i, de forma molt especial, aquell alumnat més vulnerable o en risc d'abandonament escolar.

Caldrà oferir orientació personalitzada en cada una de les etapes educatives i també acompanyament i seguiment personalitzat en tots aquells moments crítics de transició entre etapes educatives per la incertesa que generen: La transició de la família a l'escola (0-3), de l'escola infantil a la primària; de la primària a la secundària; el pas de la secundària obligatòria als ensenyaments postobligatoris i la de l'escola al món laboral.

L'orientació educativa s'ha demostrat també una acció eficaç a l'hora d'acompanyar i reorientar aquells i aquelles joves que, un cop acabada l'etapa obligatòria, no s'han graduat o es troben en risc d'abandonament escolar. Caldrà fer el seguiment individualitzat d'aquests o aquestes per tal d'acompanyar-los cap a trajectòries personals d'èxit.

Finalment, caldrà posar l'orientació educativa al servei de la personalització dels aprenentatges facilitant la connexió d'experiències d'aprenentatges que cada alumne/a fa en els diferents espais i temps educatius de l'àmbit formal i no-formal. En aquest sentit, caldrà treballar per oferir una proposta diversificada d'espais de suport a la tasca escolar que doni resposta a les necessitats, interessos i objectius de l'alumnat.

Algunes de les accions del centre respecte a l'orientació i suport a l'alumnat i les seves famílies poden ser:

- Alinear l'orientació educativa i l'acció tutorial amb el Pla d'Orientació d'àmbit comunitari (POAC).
- Planificar espais de coordinació amb el Servei d'Orientació d'àmbit comunitari.
- Designar un referent de centre per coordinar les accions en matèria d'orientació amb el servei d'orientació d'àmbit comunitari (SOAC).
- Orientar l'alumnat i les seves famílies sobre l'oferta de suport a la tasca escolar de la zona segons les necessitats específiques de cada alumne.
- Coordinar-se amb els SOAC per fer el seguiment i acompanyament de l'alumnat del centre en els espais de suport a la tasca escolar.
- Incorporar, en l'informe a les famílies i en el full de seguiment, informació relativa al procés d'aprenentatge que l'alumne/a fa en els espais de suport a la tasca escolar.

Recursos:

- [Model competencial orientador. Fonaments teòrics](#)

En aquest espai web del Departament d'Educació es desenvolupen els fonaments teòrics per al desplegament de pràctiques educatives que situen l'orientació educativa com a eix vertebrador del PEC.

- [L'orientació al llarg de la vida: un paper fonamental per garantir igualtat i equitat per a tothom.](#)

En aquest vídeo de la directora de la Fundació BCN FP, Montse Blanes planteja com a repte l'orientació al llarg de la vida, entenent l'orientació com un acompanyament, des de la perspectiva de potenciar **la persona** al llarg de la seva vida.

- [Accions prioritàries del PEE 0-20. Acció 1. Creació d'itineraris formatius personalitzats.](#)

En aquest document del Departament d'Educació, a l'objectiu operatiu 2.1 trobareu orientacions i recursos per orientar l'alumnat i les seves famílies en la tria d'activitats de lleure atenent necessitats, interessos i objectius dels seus fills i filles. En aquest mateix document trobareu recursos per facilitar la recollida de dades sobre les activitats de l'alumnat en contextos d'educació no formal: "Model de recollida de dades sobre les activitats de l'alumne en contextos d'educació no formal".

- [Accions prioritàries del PEE 0-20. Acció 3 Espais diversificats de suport a la tasca escolar.](#)

Aquest document del Departament d'Educació desenvolupa una proposta d'espais diversificats de suport a la tasca escolar. Hi trobareu accions i recursos per al seu disseny i implementació.

- [Propostes educatives](#)

Aquest web de l'ajuntament de Cornellà de Llobregat destaca pel nombre de propostes pedagògiques (més d'un centenar) que permeten enriquir la vida formativa i educativa de

l'alumnat del municipi. El cercador permet trobar les activitats segons diferents filtres: etapa educativa, tipus d'activitat, departament organitzador.

- [Comissió de treball d'estudi assistit de Sant Feliu de Llobregat](#). En aquest enllaç a la pàgina web de la XTEC del Departament d'Educació, hi trobareu la descripció d'una pràctica de referència a partir del treball comunitari per organitzar una proposta de suport a la tasca escolar en clau comunitària.

1.5 Coordinació entre centres i projecció comunitària de la xarxa de centres

Els centres educatius són un node central de la xarxa educativa perquè, en ells, hi recau la competència de l'educació formal que acull tots els infants i joves de la comunitat.

A més, la seva acció és clau com a punt d'articulació des d'on avançar cap a entorns comunitaris d'aprenentatge més amplis.

Els Plans educatius d'entorn han de potenciar i facilitar la consolidació d'una xarxa de centres de qualitat amb la finalitat de contribuir a l'èxit educatiu de tot l'alumnat i a la cohesió social. Caldrà, doncs, planificar actuacions per dinamitzar i reforçar la xarxa entre centres, com la coordinació horitzontal, la creació d'espais de trobada i interacció entre professionals, la proposta d'activitats formatives intercentres o el disseny de mesures compartides.

D'altra banda, sovint, les diferents percepcions que es tenen dels centres educatius d'una mateixa zona poden estar marcades per hàbits consolidats, per prejudicis, per moviments demogràfics o per altres circumstàncies. Cal avançar en la visibilitat d'una xarxa de centres educatius de qualitat de la zona.

Algunes de les accions dels centres respecte a la coordinació i projecció comunitària de la xarxa de centres poden ser:

- Participar en l'elaboració de projectes d'àmbit comunitari.
- Coordinar-se amb altres centres de la zona per compartir objectius, metodologies, estratègies i optimitzar recursos.
- Promoure la participació del professorat en grups de treball del pla educatiu d'entorn.
- Participar en activitats formatives d'àmbit comunitari.
- Col·laborar en les accions de projecció i difusió de l'oferta educativa de la zona com un servei educatiu de qualitat, donant a conèixer una xarxa de centres que comparteix objectius i projectes educatius.

Recursos

- [Accions prioritàries del PEE 0-20](#). Acció 2. Creació d'un Servei d'Orientació d'Àmbit Comunitari. Objectiu operatiu 3.2 Promoure una xarxa de centres de qualitat. En aquest document trobareu una proposta d'actuacions i recursos diversos per impulsar la xarxa de centres de la zona en clau d'equitat.

- [Projectes d'àmbit comunitari](#)

En aquest enllaç al web del Departament d'Educació trobareu models per a l'elaboració de projectes d'àmbit comunitari de diferents àmbits: convivència, esports, famílies, impuls a la lectura i suport a la tasca escolar.

- [Projecte de lectura d'àmbit comunitari de Sant Vicenç dels Horts.](#)

En aquest enllaç al web del servei educatiu de Sant Vicenç dels Horts trobareu diversos documents que despleguen el projecte comunitari d'impuls a la lectura d'aquest municipi.

- [Marianao té cor](#)

En aquest enllaç al web de l'Ajuntament de Sant Boi trobareu una programació comunitària per donar resposta a les necessitats i reptes educatius del barri de Marianao.

- [El grup de treball del professorat d'educació física de Castelldefels.](#) En aquest enllaç al web de la XTEC del Departament d'Educació trobareu la descripció d'una pràctica de referència a partir del treball compartit i comunitari d'un grup de professors d'educació física de Castelldefels.

Objectiu 2: Potenciar l'educació en valors i el compromís cívic de l'alumnat en un marc de convivència.

Garantir la igualtat d'oportunitats per a tothom va més enllà de garantir la plena escolarització. El respecte i la valoració de la diversitat en el marc d'una política igualitària pel que fa a drets i deures, juntament amb la participació en els diferents espais educatius, desemboquen en el concepte d'equitat.

Un principi bàsic d'equitat i d'inclusió educativa és la participació. "Sentir-se part de" és la primera condició perquè l'alumnat s'impliqui en el seu procés educatiu i poder, així, incidir en els afers col·lectius que l'afecten. Els Plans educatius d'entorn haurien de promoure la participació de tots els infants i joves, especialment els més vulnerables, en els diferents espais educatius: des de l'aula fins a les activitats complementàries, les extraescolars i aquelles que s'ofereixen des de diferents àmbits en temps de lleure.

Així mateix, convé tenir en compte, en els paràmetres de la societat del segle XXI, la importància de promoure la participació com a dret dels infants i joves i el compromís cívic com a element imprescindible en la formació de la ciutadania activa. Educar en la participació és un element clau per generar aquesta ciutadania activa i democratitzar els sistemes polítics. És aquella idea que a participar, se n'aprèn participant i a ser ciutadà, se n'aprèn exercint-ne.

D'altra banda, caldria destacar la importància de les accions que desenvolupen les associacions d'educació en el lleure, ja sigui des de l'escoltisme o des dels moviments d'esplai, com a eina d'educació en valors i de cohesió social. El seu projecte de transformació social promou de forma explícita el sentit de pertinença, el compromís cívic i l'arrelament al territori.

En aquest mateix sentit, és important també contribuir, consolidar i facilitar des de l'àmbit comunitari el projecte de Servei comunitari, en què els joves, amb la finalitat de millorar el seu entorn, realitzen un servei a la comunitat, alhora que aprenen l'exercici actiu de la ciutadania.

Seria bo posar també l'accent en la convivència com un element d'interrelació, d'educació en valors i de gestió positiva dels conflictes. Sovint, allò que passa a l'aula es gesta en el context i els centres educatius no poden afrontar aquesta situació tots sols. Caldria, per tant, que entre tots fóssim capaços de donar una resposta comunitària al repte convivencial del territori.

Per respondre a aquest objectiu es poden impulsar actuacions que desenvolupin les línies següents d'intervenció:

Línies d'intervenció relacionades amb l'objectiu 2	Actuacions prioritàries de centre
2.1 Promoció de la participació de l'alumnat en espais de lleure i de lleure educatiu.	Elaboració del mapa d'entitats de lleure educatiu. Orientació a l'alumnat i a les famílies.
2.2 Incentivació de l'associacionisme infantil i juvenil i altres formes de participació.	Dinamització de la implicació de l'alumnat en diferents espais de participació.
2.3 Promoció del Servei comunitari.	Constitució de comissions impulsores de Servei comunitari.
2.4 Impuls d'accions orientades a millorar la convivència.	Implementació d'un Projecte d'àmbit comunitari de convivència (PdAC-Convivència).

2.1. Promoció de la participació de l'alumnat en espais de lleure i de lleure educatiu.

La participació de l'alumnat tant en espais de lleure, entesos com a espais de trobada i relació que permeten diversió, descans i desenvolupament personal, com en entitats de lleure educatiu, és a dir, aquelles que tenen una clara intencionalitat pedagògica i educativa, possibilita que els nois, noies i joves adquireixin competències i habilitats socials, alhora que els converteix en protagonistes de la seva pròpia vida i en agents activament compromesos.

És per això que és important que els nens, nenes, joves i les famílies coneguin els espais de lleure que ofereix el territori i les activitats que organitzen. Només des d'aquest coneixement es podrà impulsar la participació de tots els infants i joves, especialment els més vulnerables.

Aquests espais esdevenen espais de relació i convivència, faciliten la inclusió i la cohesió social, reforcen el sentiment de pertinença alhora que possibiliten contextos que ajuden a l'èxit educatiu.

Algunes de les accions dels centres en relació amb la promoció de la participació de l'alumnat en espais de lleure i de lleure educatiu poden ser:

- Difondre entre els tutors el mapa del teixit social del municipi en l'àmbit del lleure educatiu.
- Orientar l'alumnat i les seves famílies en la tria d'activitats no-formals i de lleure atenent necessitats, interessos i objectius dels seus fills (vegeu 1.3. Itineraris formatius personalitzats d'aquest document).
- Difondre i potenciar l'ús dels espais Punt JIP (Joves, informa't i participa), espai jove o similars entre l'alumnat de secundària.
- Promoure la coordinació entre centres educatius per afavorir l'optimització dels recursos i la participació de l'alumnat en activitats de lleure educatiu en els diferents centres de la zona.
- Vetllar per tal que l'oferta d'activitats respongui a criteris d'equitat i inclusió de tot l'alumnat.
- Recollir aspectes d'integració escolar i social, relacional, i d'aquells aprenentatges que l'alumne fa en contextos d'educació no-formal, i compartir-los amb l'equip docent.
- Promoure pràctiques educatives d'aula i centre que facilitin la connexió entre els aprenentatges curriculars i altres aprenentatges que els alumnes fan fora del centre i/o de l'horari lectiu.
- Promoure la cessió dels espais del centre per a la realització d'activitats de lleure educatiu: tallers, trobades, jornades...

Recursos

- Vegeu el desplegament de l'acció 1 "*Creació d'itineraris formatius personalitzats*" al document *Accions prioritàries dels PEE 0-20*, on trobareu eines i recursos per implementar la creació d'itineraris formatius personalitzats.
- En el web jove.cat de la Direcció General de Joventut, hi trobareu un [Recull d'entitats d'educació en el lleure](#), per municipis.

- Ús social dels centres. Als documents per a l'organització i gestió dels centres, hi trobareu la normativa referida a l'ús social dels centres educatius.

2.2. Incentivació de l'associacionisme infantil i juvenil i altres formes de participació.

Participar és ser i sentir-se part d'una organització. La participació és una manera d'unir esforços, de generar sentiment de comunitat i de crear un ambient inclusiu.

En l'àmbit educatiu participar vol dir, sobretot, ser protagonista del propi procés educatiu. La participació educativa és el camí per avançar en processos comunitaris de treball i aprenentatge en xarxa, orientats a l'èxit educatiu, a l'afavoriment de la convivència i a la millora de l'entorn.

Els centres educatius han de promoure la participació de tota la comunitat educativa i crear les condicions perquè pugui ser una realitat quotidiana en la vida del centre. Aprendre a participar, tant en la construcció dels coneixements a l'aula com en la vida del centre i de l'entorn, requereix actuacions i metodologies orientades a desenvolupar competències personals per formar persones responsables i una ciutadania compromesa i solidària.

D'altra banda, és molt clar que s'aprèn participant; per això, la participació vol estructures que la facilitin i pràctiques que hi invitin. El centre educatiu ha de guiar l'exercici dels drets vinculats a la participació de l'alumnat: A la informació, a la llibertat de reunió i d'associació.

L'associacionisme infantil i juvenil és una forma de participació orientada a fer del jove un agent actiu i compromès, alhora que potencia el seu sentit de pertinença a un grup i a una societat. L'associacionisme és, sens dubte, un espai d'aprenentatge, vivència i transmissió de pràctiques i valors democràtics de gran importància en la societat actual. És important estimular i promoure oportunitats i espais de participació activa i responsable d'infants i joves en diferents organitzacions, tant del centre com del territori: Associacions d'alumnes i ex-alumnes, associacions infantils i juvenils, consell d'infants i joves...

Les dinàmiques socials d'avui en dia generen, a més a més, altres formes participatives que van més enllà de l'associacionisme i que possibiliten la seva participació en la vida comunitària (plataformes, assemblees, xarxes, etc.).

Algunes de les accions dels centres en relació amb la incentivació de l'associacionisme infantil i juvenil i d'altres formes de participació poden ser:

- Incloure en el pla d'acollida de l'alumnat informació sobre els espais de participació i la forma d'accedir-hi.
- Fomentar la participació de l'alumnat en el seu procés educatiu mitjançant l'acció tutorial.
- Utilitzar metodologies que fomentin la participació de l'alumnat a l'aula.
- Potenciar la participació de l'alumnat en els diferents òrgans de representació del centre (consell escolar, assemblees de delegats...).
- Potenciar la formació de delegats i delegades de grup.
- Establir canals de comunicació entre els representants en els òrgans col·legiats i la resta d'alumnat.

- Establir propostes d'actuació específiques per fomentar la participació a les diverses comissions de centre.
- Incentivar l'associacionisme infantil i juvenil dinamitzant les associacions del centre (associació d'alumnes i exalumnes, associacions esportives, culturals...).
- Incentivar la participació de l'alumnat com a agent actiu en programes socioeducatius de l'entorn (Pla educatiu d'entorn, Pla català de l'esport a l'escola).
- Promoure la participació de l'alumnat en el Consell Escolar Municipal, el Consell dels infants i joves...

Recursos:

▪ Vegeu el desplegament de l'acció 4 "*Dinamització de la implicació de l'alumnat en diferents espais de participació*" en el document *Accions prioritàries dels PEE 0-20*, on trobareu eines i recursos per dinamitzar la implicació de l'alumnat en els diferents espais de participació tant dins com fora del centre.

▪ [Xarxa de punts d'informació juvenil de Barcelona](#)

En aquest enllaç al web de l'Ajuntament de Barcelona, de la Xarxa de punts d'informació Juvenil de Barcelona, hi trobareu informació i orientació per als joves en temes d'interès, com per exemple, formació no-reglada, cultura, oci... Els Punts d'Informació juvenil depenen del consistori de cada municipi.

▪ [Plans educatius d'entorn](#)

En aquest enllaç al bloc de PEE a la XTEC, hi trobareu una presentació en vídeo explicativa sobre els Plans educatius d'entorn, dirigida a l'alumnat per fomentar la seva participació.

▪ [Consell dels Infants](#)

En aquest enllaç, hi trobareu el vídeo *Què és el Consell dels infants?*, en el qual es donen explicacions i informacions sobre el Consell dels infants de Mollet del Vallès. (Vídeo publicat per *molletweb* sota la llicència estàndard de YouTube).

▪ [Consell de Nois i Noies de primària i secundària 2018-2019](#)

En aquest web de l'Ajuntament de L'Hospitalet de Llobregat trobareu informació referida a aquest òrgan de participació, i la seva constitució dins el marc de la [Carta de Ciutats Educadores](#), i el seu [projecte](#) per al curs 18-19.

▪ [La participació de l'alumnat en un pla educatiu d'entorn \(PEE\)](#)

En aquest PowerPoint del Departament d'Educació es presenta, a l'alumnat, els PEE per afavorir la seva participació.

▪ [Programa Delegats/des en 3D](#)

En aquest programa de la Direcció General de Joventut del Departament de Treball, Afers socials i Famílies es fomenta la cultura participativa dins els centres educatius. L'alumnat, a través del tutor o tutora, porta a terme un projecte que implicarà organitzar-se, assumir tasques i prendre decisions de forma conjunta al llarg del curs.

- [Orientacions per als representants de l'alumnat en el Consell escolar](#)

En aquest enllaç, trobareu un document del Departament d'Educació que recull orientacions per als representants i les representants de l'alumnat en el Consell escolar de centre.

- [Model per a l'elaboració dels estatuts d'una associació d'alumnes](#)

En aquest enllaç, hi trobareu un model per a l'elaboració dels estatuts d'una associació d'alumnes, facilitat pel Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya.

2.3. Promoció del Servei comunitari

El Servei comunitari és una acció educativa, de caràcter obligatori, recollida en el Decret 187/2015, de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments d'educació secundària obligatòria. L'alumnat, treballant conjuntament amb entitats del territori a partir de necessitats reals, posa els seus coneixements, habilitats i esforços al servei i millora de l'entorn, alhora que adquireix els valors i habilitats propis de la competència social i ciutadana amb l'objectiu de millorar el seu entorn. En definitiva, aprèn, des de la pràctica, a ser un ciutadà compromès i responsable.

Algunes de les accions dels centres en relació amb la promoció del servei comunitari poden ser:

- Participar en el grup de treball o la comissió impulsora de Servei comunitari del PEE.
- Contribuir a fer una bona diagnosi de les necessitats de la zona.
- Vetllar perquè els projectes de Servei comunitari que es realitzin en el centre s'adeqüin a les necessitats detectades pel grup de treball de Servei comunitari i s'alineïn amb els objectius específics del PEE.
- Conèixer els models transferibles que ofereix el Departament d'Educació.
- Difondre aquests models transferibles per tal d'ampliar els àmbits dels projectes de Servei comunitari en el centre.
- Facilitar la coordinació entre els centres educatius i l'entitat o Ajuntament participant a fi d'obtenir el màxim d'efectivitat en les activitats.
- Difondre les pràctiques de referència que es realitzin.

Recursos

- [Document marc del Servei comunitari](#)

En aquest document del web del Departament d'Educació, hi trobareu el detall dels objectius i principis, la normativa de referència i altres informacions d'interès per al desenvolupament de projectes de Servei comunitari.

- [Models transferibles](#)

A partir d'aquest enllaç a la XTEC podeu accedir als diferents models transferibles elaborats pel Departament d'Educació amb unitats didàctiques i material per treballar amb l'alumnat abans, durant i després del Servei.

- [Servei comunitari: Pràctiques compartides](#)

A partir d'aquest enllaç a la XTEC podeu accedir a diferents projectes de Servei comunitari duts a terme arreu del territori.

- [Servei comunitari per a l'alumnat de secundària obligatòria](#)

En aquest espai del Departament d'Educació trobareu un Powerpoint per sensibilitzar i afavorir la participació de l'alumnat en el **S**ervei comunitari.

2.4. Impuls d'accions orientades a millorar la convivència.

Més enllà de les mesures parcel·lades, hem d'avançar cap a un plantejament integral i global de la convivència, partint d'un procés d'aprenentatge col·lectiu i amb una organització que gestioni, articuli i doni sentit tant a les actuacions com als processos.

Sovint, els conflictes presents als centres tenen el seu origen en l'entorn. És per això que caldria un treball coordinat entre diferents espais educatius, tant formals com **no-formals** i informals, en el benentès que la permeabilitat entre els diferents espais pot afavorir la transferència de valors, creences, actituds compartides i el desenvolupament de capacitats i hàbits relacionals.

Algunes de les accions dels centres en relació amb l'impuls d'accions orientades a millorar la convivència poden ser:

- Impulsar la creació d'un grup de treball de convivència amb la resta de centres i agents educatius del territori.
- Participar en la creació d'un Projecte d'àmbit comunitari de convivència.
- Participar en el programa d'innovació #aquiproubullying de forma col·laborativa amb els diferents agents de la comunitat escolar (docents, PAS, famílies, alumnes...)

Recursos

- [Protocol per a l'elaboració d'un PdAC de convivència](#)

En aquest enllaç de la XTEC podeu accedir a un esquema detallat del protocol per a l'elaboració d'un PdAC de convivència en el marc dels PEE, amb la concreció dels diferents aspectes a tenir en compte.

- [#aquiproubullying](#)

En aquest espai del Departament d'Educació trobareu tota la informació, estratègies i recursos per implementar el programa d'innovació #aquiproubullying de forma participativa **amb** la comunitat escolar.

Objectiu 3: Potenciar la implicació de les famílies en l'educació dels fills i filles i la participació en la vida escolar

Avui, l'èxit educatiu és un repte tan necessari com complex. L'educació és un factor clau per al futur d'un país i ateny tota la societat, però principalment la família i l'escola. En aquest sentit, d'una banda cal reforçar la família com a primer referent educatiu i responsable del creixement i de la formació dels seus fills i filles i, des del moment de l'acollida, enfortir els vincles entre l'escola i família per tal que es produeixi una acció educativa coherent i coordinada. Família i escola tenen un mateix objectiu: l'èxit educatiu dels fills i filles. L'assoliment d'aquest objectiu comú requereix, alhora, l'ús d'estratègies que també haurien de ser compartides.

Les AMPA són elements molt rellevants per promoure la implicació de les famílies en els centres educatius. Per aquest motiu és molt important desenvolupar accions específiques de dinamització, afavorint que esdevinguin entitats actives i que disposin de les eines necessàries per exercir la seva funció. Tanmateix, no podem considerar les famílies ni els centres educatius de manera descontextualitzada. Cal situar l'entorn com un context de primer ordre, capaç de crear oportunitats. És important facilitar la coordinació entre les diferents AMPA a fi de fomentar la participació de les famílies en el fet educatiu des d'una perspectiva comunitària.

Per donar resposta a aquest objectiu, es poden impulsar actuacions que desenvolupin les següents línies d'intervenció:

Línies d'intervenció relacionades amb l'objectiu 3	Accions prioritàries de centre
3.1 Promoció de l'acollida a les famílies.	Elaboració d'un Pla d'acollida de famílies.
3.2 Implicació de les famílies en l'educació dels fills i filles.	Impuls de l'acció tutorial compartida. Suport a les famílies en tècniques d'acompanyament escolar a casa. Impuls d'espais familiars.
3.3 Promoció de la participació de les famílies.	Programes de suport per a la dinamització de les AMPA. Coordinació de les AMPA.
3.4 Promoció de formació de les famílies.	Formació sobre parentalitat positiva.

3.1 Promoció de l'acollida de les famílies

El procés d'acollida als centres educatius esdevé un element clau per a la creació de vincles, per tal d'establir un bon clima relacional i afavorir la participació i implicació en la comunitat de tots els seus membres. Es tracta d'un procés continu, no restringit al moment d'arribada, en què s'ha de compartir què es fa, per què es fa, com es fa i quins són els mitjans de participació.

És important que cada família rebi la informació i el suport imprescindibles per respondre a les seves necessitats específiques i possibilitar-ne l'accés a tots els recursos i serveis amb igualtat d'oportunitats. Aquest fet té una especial importància en el cas de famílies novingudes que desconeixen el nostre sistema educatiu o en aquelles que, per diverses circumstàncies, es troben allunyades del món escolar. En ambdós casos caldrà actuar per tal d'aconseguir que puguin ser un referent positiu i col·laborador en l'educació dels seus fills i filles. En aquest sentit, el Departament d'Educació posa a disposició dels centres l'aplicació informàtica "Escola i Família. Junts X l'Educació", que ofereix orientacions i recursos sobre acollida.

Per donar continuïtat i coherència als diferents processos d'acollida, és convenient que els plans d'acollida de centre es trobin alineats amb els plans d'acollida municipals, tot essent aquests instruments d'informació i formació per facilitar la integració òptima de la família novinguda en el mínim temps possible.

Algunes de les accions dels centres respecte a la promoció de l'acollida de les famílies poden ser:

- Conscienciar la comunitat escolar de la necessitat d'implicació i corresponsabilització en l'acollida i la integració.
- Elaborar un Pla d'acollida participatiu que tingui en compte:
 - La sensibilització, la formació i la informació de la comunitat educativa quant a la importància dels processos d'acollida.
 - La definició de les funcions de cadascun dels professionals del centre en relació amb l'acollida.
 - La implicació i la participació de les famílies en els processos educatius i en el funcionament del centre.
 - La creació de xarxes de suport entre iguals.
 - Accions dinàmiques i participatives per donar a conèixer a les famílies el funcionament del centre.
 - Les estratègies comunicatives de transmissió i recollida d'informació.
 - Els ambients del centre per generar un clima de confiança.
 - L'alineació amb altres plans d'acollida de l'entorn (pla d'acollida de l'AMPA, del municipi...).

Recursos

- [Document: Escola i Família: Junts X per l'Educació](#). En aquest document del Departament d'Educació, hi trobareu, en l'apartat "Acollida", orientacions i recursos per facilitar l'acollida de les famílies al centre.

3.2 Implicació de les famílies en l'educació dels fills i filles.

La corresponsabilitat entre el centre i la família en el procés educatiu és un valor associat i un element clau per a l'èxit educatiu dels nois i noies. Caldria cercar i aplicar les estratègies adequades perquè l'exercici de la responsabilitat educativa es desenvolupi de manera coherent, coordinada i ajustada a les diferents etapes educatives.

És important tenir en compte la rellevància de l'etapa 0-3 anys per al posterior desenvolupament dels infants. Des dels espais educatius i en xarxa amb totes les entitats que treballen amb aquesta franja s'hauria de tenir present l'acompanyament necessari a les famílies, tot desenvolupant accions orientades a la socialització dels seus fills i filles, alhora que s'hi estableixen vincles i es faciliten espais per compartir vivències i experiències entre pares i mares.

En el marc de l'ensenyament obligatori, els centres educatius, des de l'acció tutorial, haurien de facilitar a les famílies informació i orientació per tal que puguin implicar-se en el procés educatiu dels seus fills i filles i col·laborar en el desenvolupament personal i social de l'alumnat. A l'aplicació informàtica "Escola i Família. Junts X l'Educació", en el tema *d'Acció tutorial compartida*, s'hi poden trobar orientacions i recursos per facilitar l'acompanyament escolar i educatiu de l'alumnat de forma conjunta amb les famílies. Així mateix, en el tema *Carta de compromís educatiu*, s'hi troben propostes i recursos per utilitzar l'addenda de continguts específics addicionals com una eina que faciliti el seguiment de l'alumnat i el compromís i la implicació de les famílies en el procés educatiu dels fills i filles.

D'altra banda, és una evidència compartida que la integració i connexió entre els diferents contextos d'aprenentatge -formals i no-formals- contribueixen a la millora de la formació i a l'increment de les possibilitats d'èxit educatiu i personal de l'alumnat. Des l'acció tutorial caldria difondre entre les famílies l'oferta formativa de l'entorn en temps no-lectiu per facilitar la seva implicació en la construcció d'itineraris formatius personalitzats d'acord amb les necessitats i interessos dels fills i filles.

Algunes de les accions dels centres respecte a la implicació de les famílies en l'educació dels fills i filles poden ser:

- Impulsar l'acció tutorial compartida com a estratègia per aconseguir l'èxit educatiu.
- Donar orientacions a les famílies per a la tria, per part de l'alumne, d'activitats d'educació no-formal i de lleure educatiu (vegeu la línia d'intervenció 1.3, Creació d'itineraris formatius personalitzats, d'aquest mateix document).
- Utilitzar en el marc de l'acció tutorial els continguts específics addicionals per a la carta de compromís educatiu per promoure la implicació de les famílies i proposar mesures i compromisos que donin resposta a les necessitats concretes de cada alumne/a.
- Realitzar el seguiment i revisió dels compromisos establerts en la carta de compromís.
- Donar suport a les famílies en tècniques d'acompanyament escolar a casa: Presentar la pàgina web "Acompanyament escolar a casa" del web Família i Escola. Junts X l'Educació a la junta de l'AMPA, a comissions de treball de mares i pares, en sessions formatives per a famílies...
- Incloure la difusió dels continguts del web Família i Escola en les reunions de mares i pares o en les entrevistes amb famílies.

- Promoure la participació de les famílies en els espais familiars municipals per tal de potenciar la seva vinculació i implicació en el procés educatiu.

Recursos

- [Accions prioritàries del PEE 0-20. Acció 1. Creació d'itineraris formatius personalitzats.](#)

En aquest document, hi trobareu orientacions pel que fa als itineraris formatius personalitzats i als recursos que es poden utilitzar.

- [Accions prioritàries del PEE 0-20. Acció 5. Impuls de l'acció tutorial compartida](#)

En aquest document, hi trobareu orientacions pel que fa a les accions a realitzar per impulsar l'acció tutorial compartida i els recursos que es poden utilitzar.

- [Família i Escola. Junts X l'Educació. Participació i compromís](#)

En aquest web de la Generalitat de Catalunya, hi trobareu orientacions i recursos **adreçats a les famílies** per facilitar la seva participació i implicació en el procés educatiu de fills i filles. En concret:

- Acció tutorial compartida
- Carta de compromís
- Acompanyament escolar a casa

- [Escola i Família: Junts x l'Educació](#)

Al document "Continguts de l'aplicació informàtica per a l'elaboració del projecte Escola i Família", hi trobareu eines de diagnosi, orientacions i recursos quant a:

- Acció tutorial compartida
- Carta de compromís
- Informació i comunicació

▪ [Orientacions per a l'elaboració de la carta de compromís](#)

En aquest document del Departament d'Educació es donen orientacions per a l'elaboració de la carta de compromís. Als documents annexos hi ha dues addendes de compromisos específics addicionals: una per a educació infantil i una altra per a educació primària i secundària.

▪ [Espais familiars](#)

En aquest enllaç a la pàgina web de la Fundació Catalana de l'Esplai, hi trobareu un article sobre els espais familiars com a eina socioeducativa en què s'explica la seva importància, l'activitats que s'hi duen a terme i els punts clau per a la seva organització.

3.3 Promoció de la participació de les famílies

La Llei d'educació estableix que les mares, els pares o els tutors o tutores legals tenen el dret a participar en la vida del centre per mitjà del consell escolar i dels altres instruments de què es dotin aquests en l'exercici de la seva autonomia. Per aquest motiu, i perquè són molts els informes i estudis que associen l'èxit acadèmic i educatiu dels infants i joves amb variables que depenen directament de l'acció i implicació de la família en els processos escolars, caldria dur a terme accions per fomentar la participació de les famílies en l'entorn. L'aplicació informàtica "Escola i Família. Junts X l'Educació", en el tema *Participació*, recull orientacions i recursos per facilitar la participació de les famílies en la vida del centre.

Així mateix, s'hauria de considerar també el paper clau que representen les AMPA en la dinamització de la participació de les famílies, alhora que caldria anar avançant en la seva coordinació per tal de poder dissenyar un pla territorial comú que proposi activitats extraescolars coherents i coordinades, activitats formatives per a famílies i faciliti l'intercanvi d'experiències entre les AMPA.

Algunes de les accions dels centres respecte a la promoció de la participació de les famílies poden ser:

- Incloure en el pla d'acollida els espais participatius de les famílies, tant dins com fora del centre, i com accedir-hi.
- Col·laborar en la sensibilització dels diferents sectors de la comunitat escolar sobre la necessitat de compartir amb les famílies els projectes que es desenvolupin en el centre i les diferents maneres de participar-hi (reunions d'AMPA, reunions d'aula, entrevistes individuals, tríptics, web del centre...).
- Promoure la creació de la figura dels delegats de classe com una eina de coordinació entre les famílies i l'AMPA.
- Facilitar la comunicació entre les famílies i amb les AMPA d'altres centres per intercanviar informació i perquè puguin constituir-se en associació en el cas que no existeixi al centre.
- Preveure canals diversos per facilitar la participació de totes les famílies en els projectes de centre (web, revista, blocs...).

- Col·laborar en el disseny de mecanismes perquè els pares o mares representants de les famílies al consell escolar puguin recollir les propostes i opinions de les famílies i compartir els temes i acords tractats a les reunions del consell escolar.
- Promoure la implicació de les famílies en l'elaboració dels documents de centre, PEC, NOFC, Projecte de Convivència, Pla d'Acollida, Pla d'Acció Tutorial, Carta de compromís educatiu..., posant en valor les seves expectatives i opinions.
- Facilitar espais de trobada informals (aula de reunió, sala de cafè, espais d'espera ...) perquè s'hi puguin reunir les famílies del centre.
- Sensibilitzar l'AMPA sobre la importància dels processos d'informació i comunicació i la necessitat de millorar l'eficàcia comunicativa amb les famílies: diversificació de suports, espais i registres comunicatius.
- Donar a conèixer a l'AMPA l'apartat de comunicació de l'aplicatiu Escola i Família. Junts x l'Educació.
- Facilitar a l'AMPA canals d'informació i comunicació amb les famílies.
- Difondre i impulsar la participació de l'AMPA en projectes d'àmbit comunitari sobre famílies.
- Promoure la coordinació de les activitats de formació entre les AMPA de la zona.
- Impulsar activitats de formació en relació amb el funcionament de les AMPA, de manera que ajudin a analitzar i a dinamitzar l'activitat que duen a terme.
- Donar a conèixer a les famílies els Plans Educatius d'Entorn i facilitar-los la seva participació en els grups de treball existents.

Recursos

▪ [Document: Escola i Família: Junts X per l'Educació](#)

En aquest document del Departament d'Educació trobareu els continguts de l'aplicació informàtica "Escola i Família". Per a cada línia d'intervenció es faciliten eines de diagnosi, orientacions i recursos. Concretament, el punt 6.5 desenvolupa la línia de **participació**.

▪ [Accions prioritàries del PEE 0-20. Acció 7. Coordinació de les AMPA](#)

En aquest document, hi trobareu orientacions pel que fa a les accions a realitzar per impulsar la coordinació de les AMPA i els recursos que es poden utilitzar.

▪ [AMPA participativa](#)

En aquest enllaç al web de l'Escola Fructuós Gelabert de Barcelona trobareu, entre altres, la descripció d'un model organitzatiu on les famílies de l'AMPA participen molt activament en comissions que intervenen en el funcionament del centre.

- [Projecte de participació de les famílies a l'Institut](#)

En aquest enllaç al web de l'Institut Son Ferrer de Calvià trobareu diferents actuacions de participació de les famílies: Suport a les guàrdies de pati, suport en l'organització de les aules, assistència a les sessions d'avaluació, creació d'un banc de temps per a diverses tasques comunitàries.

- [El Bloc AFA](#)

En aquest enllaç al bloc de l'Institut Quatre Cantons de Barcelona, hi trobareu una experiència de participació de les famílies en diferents projectes del centre a través del bloc de l'Associació de Famílies.

- [Model de web](#)

El web de l'Institut Manuel de Montsuar de Lleida és una mostra d'espai per a la publicació de notícies relacionades amb el centre i un espai moodle per a cada matèria i projecte de centre.

- [Crides. Educació Demà. Redissenyem les reunions amb les famílies](#)

En aquest enllaç, hi trobareu informació sobre el treball realitzat en el marc de la Crida impulsada per la Fundació Jaume Bofill quant a les reunions amb les famílies i en concret la guia pràctica "Com redissenyar les reunions amb famílies?"

- [Xarxa d'AMPA als barris de la Salut/Llefià de Badalona](#)

En aquest enllaç, hi trobareu la descripció d'una pràctica de referència quant a coordinació de les AMPA en el marc del PEE.

- [Activitats formatives per a AMPA de la FAPAC i la FAPAES](#)

A la pàgina web de cada una de les dues federacions d'AMPA de Catalunya (FaPaC i Fapaes), hi trobareu l'oferta d'activitats formatives de gestió i de dinamització de les famílies.

3.4 Promoció de formació de les famílies.

La relació de les famílies amb els fills i filles, les expectatives sobre el seu futur o l'acompanyament que poden proporcionar-los en el procés escolar són alguns dels elements claus per a l'èxit escolar i educatiu de l'alumnat. Els centres educatius, des del coneixement de cada realitat i dels interessos i necessitats detectades, haurien d'impulsar i dinamitzar activitats formatives i espais d'interacció entre les famílies, amb l'objectiu de promoure entre elles l'intercanvi d'experiències i bones pràctiques, i alinear, sempre que sigui possible, els temes formatius per a les famílies amb els temes que es treballin a l'acció tutorial.

Tanmateix, el context social és una realitat canviant i, en conseqüència, la tasca d'educar es fa cada vegada més complexa. Actualment, a Europa s'ha obert un debat sobre l'exercici de les responsabilitats parentals en el context dels canvis socials, jurídics i econòmics que afecten el desenvolupament de la vida diària de les famílies. En aquest debat sorgeix el concepte de parentalitat positiva. La formació en tècniques de parentalitat positiva pot contribuir a afavorir un entorn de benestar emocional, social i físic i augmentar les fortaleses personals dels fills i filles.

L'aplicació informàtica "Escola i Família. Junts X l'Educació", en el tema *Formació*, ofereix orientacions, propostes i recursos per impulsar i promoure activitats de formació que afavoreixin la implicació de les famílies en l'educació dels fills i filles. Al web Família i Escola pot trobar-se un ventall ampli de mòduls formatius per a les famílies alineats amb els mòduls formatius per a l'alumnat que es treballen a l'acció tutorial.

Algunes de les accions dels centres respecte a la promoció de formació de les famílies poden ser:

- Col·laborar en la detecció d'interessos i necessitats formatives de les famílies i facilitar eines i recursos per a la planificació d'activitats de formació.
- Vetllar perquè les activitats formatives esdevinguin experiències significatives i rellevants i impliquin relació entre famílies.
- Difondre el programa Crèixer en família, elaborat pel Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya, sobre parentalitat positiva.
- Col·laborar en l'elaboració de programes formatius sobre parentalitat positiva en el mateix centre educatiu.
- Difondre els mòduls formatius del web Família i Escola. Junts x l'Educació i orientar en la selecció de manera que complementin la programació de continguts treballats pel centre educatiu amb l'alumnat. En el mateix espai web, hi trobareu els mòduls formatius adreçats a l'alumnat.
- Impulsar l'organització de tallers i xerrades amb la implicació de les AMPA.
- Promoure la participació del professorat en els tallers i xerrades, conjuntament amb les famílies.
- Potenciar la coordinació de les activitats de formació entre les AMPA de la zona.

Recursos

- [Document: Escola i Família: Junts X per l'Educació](#)

En aquest document del Departament d'Educació trobareu els continguts de l'aplicació informàtica "Escola i Família". Per a cada línia d'intervenció es faciliten orientacions i recursos. Concretament, el punt 6.6 desenvolupa la línia **formació per a famílies**: eina de diagnosi, propostes d'actuació i recursos.

- [Família i Escola. Junts X l'Educació](#)

En aquesta pàgina web del Departament d'Educació, hi trobareu mòduls formatius per a les famílies sobre temes diversos. També hi trobareu els mòduls formatius complementaris per a l'alumnat.

- [Programa Créixer en família.](#)

El programa *Créixer en família*, elaborat pel Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya, ofereix espais de suport, virtuals i presencials, als pares i mares interessats a conèixer aspectes que puguin influir de forma positiva en la cura, l'educació i el desenvolupament dels infants, convidant-los a reflexionar i a compartir les seves experiències amb altres famílies.

- [Com dinamitzar els tallers per a pares i mares?](#)

Aquest fullet és un recurs elaborat pel Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, adreçat a les AMPA, on s'inclouen suggeriments per a l'organització, planificació, divulgació dels tallers i idees per fomentar la participació dels pares i les mares en activitats de formació.

- [Accions formatives FAPAC](#)

En aquesta pàgina web, hi trobareu recursos diversos per a la planificació d'activitats de formació adreçades a les famílies.

- [Formació sobre parentalitat positiva](#)

En aquest enllaç, hi trobareu una guia de la Generalitat de Catalunya amb orientacions, estratègies i habilitats per acompanyar les famílies durant els primers anys de la criança dels fills i filles.

- [Save the children: Guía ¿Quién te quiere a ti? Guía para padres y madres: cómo educar en positivo](#)

Aquesta guia (60 ps.) dona a conèixer la parentalitat responsable i positiva, basada en els drets dels infants, en l'afecte i en l'establiment de normes sense recórrer al càstig físic.

Objectiu 4: Promoure l'educació intercultural i l'ús de la llengua catalana com a elements de cohesió social.

Ser ciutadans d'una societat multicultural requereix una nova manera d'entendre el món. A Catalunya, es treballa per teixir un model intercultural que construeixi un futur compartit i cohesionat. Un model que treballa, de manera equilibrada i al mateix temps, per:

- L'equitat, és a dir la igualtat d'oportunitats, tant en l'accés com en la permanència i la sortida del sistema educatiu, i les altes expectatives respecte a tot l'alumnat. En aquest sentit, caldria recordar que l'educació ha estat i ha de seguir sent un element imprescindible d'ascens social.
- El reconeixement i valor de la diferència com una forma d'igualar-nos en dignitat, però també de créixer i conviure sumant des de les singularitats que tots tenim.
- Un marc de valors i elements convivencials compartits que configurin també una identitat col·lectiva. En aquest sentit, caldria promoure valors, drets democràtics i la llengua catalana com un element d'igualtat d'oportunitats i de cohesió social.

Per garantir la igualtat de drets i deures, cal que tota la població de Catalunya sigui capaç d'utilitzar oralment i per escrit tant el català com el castellà (i l'occità d'Aran, si escau).

La competència comunicativa i lingüística s'adquireix, en gran mesura, amb l'ús de la llengua i això només és possible des de la interacció social. Per potenciar l'ús de les dues llengües minoritàries -i assegurar-ne un bon coneixement, tal com estableix el marc legal-, cal que el català (o l'occità a l'Aran) tingui un ús social preminent en l'entorn educatiu.

Sovint, però, els espais d'ús de la llengua catalana queden reduïts a contextos formals o a entorns amb poca diversitat lingüística. Aquest fet situa molts infants i joves que no tenen el català com a llengua pròpia en una clara situació de desavantatge a l'hora d'adquirir la plena competència en aquesta llengua. En l'aprenentatge d'una llengua, hi intervenen també aspectes socials i emocionals com sentir-se part de la comunitat, sentir-se acollit i reconegut, és a dir, requereix una actitud positiva respecte a la llengua i la comunitat.

Tenint en compte aquests factors, seria bo crear i promoure espais d'ús del català en contextos significatius, interessants i acollidors, especialment per a aquells infants i joves amb menys possibilitats de practicar-lo.

Tanmateix no podem reduir el fet lingüístic només a un fet comunicatiu. En un entorn multilingüe, la llengua pròpia del país ha de tenir un paper fonamental en la cohesió social. L'existència d'una llengua comuna que permeti la comunicació i la interacció entre tots els membres de la societat és fonamental si es vol evitar la "guetització" i garantir la igualtat d'oportunitats per a tothom, sigui quina sigui la seva procedència i la seva llengua d'origen. D'altra banda, en un entorn cada vegada més plurilingüe, caldria treballar amb tota la comunitat la valoració -i la presència- de totes les llengües com a part del patrimoni comú. En aquest marc serà important promoure l'aprenentatge de les llengües i cultures d'origen de la nova ciutadania presents a l'entorn i posar-les a l'abast de tots els alumnes. Per donar resposta a aquest objectiu, es poden impulsar actuacions que desenvolupin les següents línies d'intervenció:

Línies d'intervenció relacionades amb l'objectiu 4	Actuacions prioritàries de centre
4.1 Promoció de l'educació intercultural	Promoció de tallers formatius en Educació Intercultural: <ul style="list-style-type: none"> ○ Àmbit I: Interculturalitat. ○ Àmbit II: Èxit educatiu: Una acció de corresponsabilitat. ○ Àmbit III: Coeducació i igualtat de gènere. ○ Àmbit IV: Implicació de les famílies. ○ Àmbit V: Identitat de múltiples pertinences. ○ Àmbit VI: Currículum intercultural des de les àrees o matèries.
4.2 Promoció de l'ús social de la llengua catalana.	Impuls de tallers de sensibilització sobre la importància de l'ús social de la llengua i la interculturalitat. Promoció dels Tallers de llengua i socialització de famílies.
4.3 Reconeixement i valoració de la diversitat lingüística i cultural	Incentivació i suport a la dinamització de biblioteques municipals i/o escolars, com a punt de trobada d'inclusió i de facilitació de la participació i la cohesió . Impuls de la formació en llengües d'origen (horari lectiu i no lectiu).

4.1 Promoció de l'educació intercultural

Les societats actuals es caracteritzen per una alta complexitat i pluralisme. La bona gestió d'aquesta complexitat comportarà una societat més cohesionada i inclusiva. Per assolir-ho caldria que tota la societat desenvolupi la competència intercultural. Aquesta competència es pot concebre com el compendi de coneixements, habilitats i actituds necessaris per desenvolupar amb solvència una interacció positiva a l'hora d'abordar situacions i contextos de diversitat cultural.

La interacció positiva en termes de la competència intercultural seria aquella que permet:

- Comprendre i valorar les persones d'altres orígens culturals, així com els contextos on hi ha diversitat cultural com un element de riquesa.
- Establir relacions positives i constructives entre persones que tenen altres llengües i formes de pensar, sentir i actuar.

- Interactuar amb els altres valorant les diferents filiacions culturals.
- Comprendre's un mateix i les seves múltiples pertinences culturals.
- Interioritzar un marc de valors i drets democràtics compartits i aquells altres elements que configuren, també, una identitat col·lectiva.

Tot l'alumnat ha de ser capaç de conviure en una societat plural. Per aconseguir-ho caldria que els docents i la resta de la comunitat educativa tinguin competència intercultural que els permeti gestionar contextos multiculturals, atendre tot l'alumnat des de la seva singularitat, acompanyar-lo en la construcció d'una identitat de múltiples pertinences, alhora que se l'educa en uns valors i drets compartits.

L'educació intercultural ha de desenvolupar-se de manera interdisciplinària, treballant tots els agents educatius en equip a l'hora de dissenyar i realitzar activitats en un pla d'entorn. És en aquest sentit que cal sensibilitzar i formar en educació intercultural els claustres de professors i la comunitat educativa, en especial monitors de menjador, monitors d'activitats extraescolars, voluntaris i voluntàries ...

Algunes de les accions dels centres respecte a la promoció de l'Educació Intercultural poden ser:

- Avançar cap a una educació intercultural que doni respostes adequades a l'exigència, ineludible, de preparar la ciutadania per a una societat plural dins un marc de valors i drets democràtics compartits.
- Promoure espais d'interacció, on es fomenti el diàleg, l'intercanvi d'idees, la comunicació efectiva, els debats, la cooperació, la convivència i la mediació en els conflictes que puguin sorgir.
- Gestionar i respectar la diversitat de creences i manifestacions culturals perquè es puguin convertir en creixement personal i no en font de conflictes, de manera que els nois i noies aprenguin a conviure amb persones que pensen o creuen de manera diferent.
- Incorporar l'enfocament coeducatiu als continguts i promoure la participació i la relació de tot l'alumnat de manera igualitària i lliure d'estereotips.
- Impulsar estratègies de manera conjunta amb la comunitat educativa per tal d'enfortir els vincles dels centres educatius amb les famílies, especialment amb aquelles més vulnerables de risc, acabades d'arribar o que presentin dificultats idiomàtiques.
- Acompanyar en la construcció identitària de múltiples pertinences.
- Fomentar la incorporació de la perspectiva intercultural a les accions educatives de totes les àrees o les matèries del currículum.

Per atendre l'alumnat en la seva diversitat i desenvolupar la competència intercultural seria convenient la realització, per part del centre educatiu, dels **Tallers a centres sobre Educació intercultural** (Taller impartit per l'Equip d'assessorament LIC). Aquest dispositiu formatiu està dissenyat per potenciar la competència intercultural en els centres. S'hi presenten recursos, elements pràctics, propostes organitzatives, pedagògiques i en clau comunitària.

Recursos

▪ [Propostes per avançar en l'educació intercultural](#)

En aquest document del Departament d'Educació, elaborat per un grup de treball coordinat per Xavier Besalú, hi trobareu orientacions i propostes per tal d'aprofundir i avançar en l'educació intercultural en els centres educatius en els següents temes:

- Formació docent en la competència intercultural
- Família i centre educatiu
- Valors compartits
- Identitat múltiple
-

▪ [Educació Intercultural](#)

En aquest document per a l'elaboració del **Projecte de Convivència i èxit educatiu** del Departament d'Educació, trobareu orientacions i recursos d'educació intercultural en els àmbits de centre, aula i entorn.

▪ [Educació intercultural. Conceptes bàsics.](#)

En aquest document del Departament d'Educació, hi trobareu els eixos bàsics que componen el model intercultural de Catalunya.

▪ [Educació intercultural al Currículum](#)

En aquest document del Departament d'Educació trobareu objectius i orientacions per incorporar la perspectiva intercultural en el Currículum.

4.2 Promoció de l'ús social de la llengua catalana

En una realitat plurilingüe com l'actual societat catalana, la llengua catalana, entesa com a eina bàsica de comunicació, esdevé un element de cohesió entre parlants habituals de la llengua i els nous parlants. El coneixement de la llengua comuna garanteix la cohesió i la igualtat d'oportunitats per a tothom. De la mateixa manera, la sensibilització respecte a la diversitat lingüística esdevé, especialment en entorns multilingües, una eina imprescindible per a la construcció d'una societat cohesionada i equitativa.

Treballar a favor de l'ús de la llengua pot ajudar no únicament a canviar actituds força arrelades que dificulten la normalització del seu ús i la seva adopció com a llengua de cohesió, sinó també a millorar el respecte i la valoració de totes les llengües i la seva aportació com a patrimoni de la humanitat i com a pont entre les persones de diverses procedències. Així mateix, el respecte a la diversitat cultural i lingüística passa perquè cadascú valori la seva llengua i la seva cultura. En aquest sentit, les persones del país d'acollida valoren la llengua catalana com un dels trets identitaris més significatius de la seva societat. La llengua, entesa com a eina bàsica de comunicació quotidiana, esdevé un pont que cohesionava les persones de fora i les del país acollidor, sense oblidar que, en la defensa de la llengua, hi ha el respecte i la defensa de la realitat plurilingüe.

Tenint en compte aquestes evidències, des dels centres educatius, caldria sensibilitzar la comunitat educativa (professorat, monitors i monitores, voluntaris i voluntàries, famílies...) sobre la conveniència de promoure el català com a llengua vehicular i d'ús en espais

informals del centre (menjador, sortides, patis...) i orientar sobre estratègies metodològiques en contextos de diversitat lingüística.

Els centres educatius haurien de difondre aquelles propostes de l'entorn que incentivin l'ús social de la llengua, promoguin el coneixement de costums i tradicions propis i el reconeixement i valoració de la diversitat cultural i lingüística.

Seria d'especial interès també donar a conèixer, a pares i mares de l'alumnat nouvingut, activitats i recursos per a l'aprenentatge de la llengua catalana.

D'altra banda, els espais educatius de l'àmbit no-formal ofereixen oportunitats d'ús significatiu de la llengua catalana com a espais de convivència i d'interacció positiva i lúdica. Caldria, doncs, establir mecanismes de coordinació amb les entitats de l'entorn i els responsables dels diferents espais i temps educatius per fomentar l'ús del català en les activitats complementàries i extraescolars culturals, esportives, artístiques o de lleure educatiu.

Algunes de les accions dels centres respecte a la promoció de l'ús social de la llengua catalana poden ser:

- Impulsar els tallers de sensibilització sobre la importància de l'ús social de la llengua i la interculturalitat per a monitors i voluntaris que han de desenvolupar activitats en el centre educatiu (menjador, extraescolars...), amb la finalitat de veure la necessitat d'utilitzar la llengua catalana en el lleure educatiu i valorar en tot moment la perspectiva intercultural.
- Organitzar i difondre activitats lúdiques i culturals que fomentin l'ús de la llengua catalana, alhora que es promou la diversitat cultural del centre.
- Coordinar-se amb entitats de l'entorn vinculades al foment de la llengua catalana.
- Promoció dels tallers de llengua i socialització de famílies per potenciar i millorar l'aprenentatge i l'ús de la llengua catalana de les famílies de l'alumnat nouvingut, a la vegada que es fomenta la participació en la vida del centre i el reforç de la convivència i la cohesió socials.

Recursos

▪ [Tallers de sensibilització](#)

En aquest enllaç trobareu el mòdul de formació per a monitors i voluntaris que han de desenvolupar activitats en el marc dels PEE, amb la finalitat de fer veure la importància de l'ús social de la llengua catalana en el lleure educatiu i valorar en tot moment una perspectiva intercultural.

▪ [Campanyes de foment de la llengua](#)

En [aquest](#) web de la Direcció General de Política Lingüística, hi trobareu informació de les diferents campanyes que fomenten l'ús de la llengua catalana.

- [Som cohesió](#)

En aquest web d'Òmnium Cultural, hi trobareu informació sobre el programa "Som cohesió" que pretén afavorir i reforçar la cohesió social a través d'accions que vinculen i apropen les persones entre elles, independentment del seu origen, alhora que coneixen i participen en activitats culturals i socials del seu entorn.

- [Tallers de llengua i socialització de famílies.](#)

En aquest enllaç de la Generalitat de Catalunya, trobareu informació sobre aquesta acció conjunta entre el Departament d'Educació, el Consorci de Normalització Lingüística i el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, amb la finalitat de potenciar i millorar l'aprenentatge i l'ús de la llengua catalana de les famílies de l'alumnat nouvingut i per reforçar la convivència i la cohesió socials.

- [Taller de famílies. Calaf](#)

En aquest enllaç de la XTEC, hi trobareu la descripció d'un taller de famílies les diferents activitats realitzades del qual sorgeixen de l'interès comú dels pares i mares. Les activitats serveixen d'excusa perquè els assistents, independentment de la seva procedència, comparteixin un mateix espai i puguin aprendre els uns dels altres, tot aprenent, també, la llengua catalana.

- [Caminem plegats. Mataró](#)

En aquest enllaç de la XTEC, hi trobareu la descripció d'un taller de famílies dedicat a les relacions amb l'entorn, alhora que es fomenta l'ús de la llengua catalana. Es propicia el coneixement de les entitats del barri i els espais més significatius de la ciutat (Ajuntament, biblioteca, etc.). Els seus eixos d'intervenció són l'acollida, la comunicació i la participació.

- [Taller de famílies de Barberà del Vallès](#)

En aquest enllaç de la XTEC, hi trobareu la descripció d'un taller de famílies que facilita la interrelació entre les d'origen estranger i la resta de famílies del centre, mitjançant una tasca compartida de caire lúdic on es tracten punts d'interès comuns.

- [Cinema en català](#)

En aquest web del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, hi trobareu informació actual sobre la cartellera en català.

- [Fons audiovisual](#)

En aquest web de la Direcció General de Política Lingüística, hi trobareu la relació de films, sèries i documentals doblats o subtitulats en català en servei de préstec.

- [ConSORCI de Normalització Lingüística](#)

En aquest web del Consorci de Normalització Lingüística, hi trobareu informació bàsica sobre els cursos de català que organitzen.

- [Guia voluntariat lingüístic juvenil](#)

En aquest web de la Plataforma per la llengua, hi trobareu informació sobre l'experiència de voluntariat lingüístic i la manera de fer-se'n.

- [Lletres per a tothom](#)

En aquest web del Departament de Treball, Afers socials i Famílies, hi trobareu informació sobre el programa "Lletres per a tothom" que té per objectiu promoure l'alfabetització en català de persones adultes d'origen estranger.

4.3 Reconeixement i valoració de la diversitat lingüística i cultural.

Fer present la diversitat de llengües que coneixen les persones de la comunitat educativa és un enriquiment que afavoreix la sensibilització per la realitat plurilingüe i pluricultural, facilita els vincles entre les persones de diverses procedències i obre noves oportunitats d'èxit educatiu. Reconeixer la diversitat lingüística i cultural passa per valorar i respectar la llengua i la cultura pròpies i la dels altres, per sentir-se acollit i reconegut per un entorn que valora la diferència i les singularitats culturals.

Caldria treballar per visibilitzar la diversitat lingüística i cultural existent en el territori com un patrimoni comú. Serà important promoure actuacions diverses sobre les diferents llengües i cultures presents. Espais de proximitat com les biblioteques escolars i municipals promouen i dinamitzen actuacions que evidencien la riquesa cultural i lingüística de l'entorn, tot esdevenint catalitzadors d'inclusió i cohesió social.

Les llengües sumen, mai no resten. És important per al desenvolupament personal mantenir el domini de la llengua d'origen ja que l'autoestima augmenta en situar-se en una condició més favorable respecte a l'aprenentatge perquè el coneixement de diferents llengües en facilita el de qualsevol altra.

El reconeixement del bagatge cultural i lingüístic esdevé especialment important en el cas d'alumnat i famílies immigrades ja que afavoreix l'equilibri emocional i, en conseqüència, el desenvolupament personal. A Catalunya comptem amb un gran nombre de llengües de la nova ciutadania. Oferir la possibilitat d'aprenentatge d'algunes de les llengües familiars en horari lectiu i no-lectiu i obert a tot l'alumnat pot representar un increment del capital social alhora que proporciona un espai idoni i enriquidor de relació i convivència.

Des d'aquesta perspectiva, algunes de les accions del centre respecte al reconeixement i valoració de la diversitat lingüística i cultural poden ser:

- Gestionar la diversitat de creences i manifestacions culturals perquè es puguin convertir en creixement personal i no en font de conflicte, de manera que l'alumnat aprengui a conviure, dins un marc de valors compartits, amb persones que creuen o pensen diferent.
- Impulsar la biblioteca escolar com a eina d'inclusió i equitat.
- Incentivar i donar suport a la dinamització de la biblioteca escolar i municipal, com a punt de trobada d'inclusió i de facilitació de la participació i de la cohesió.
- Impulsar la biblioteca escolar com a punt d'orientació i informació per a la comunitat educativa.
- Impuls de la formació en llengües d'origen (horari lectiu i no-lectiu).
- Incentivar la confecció de la biografia lingüística de tot l'alumnat, per tal de posar en valor la diversitat lingüística. Això farà que es parli de la diversitat de les llengües al centre, per exemple, col·locant-les en un mapamundi.
- Promocionar la col·laboració de persones d'origen estranger (famílies dels centres, professorat de les escoles oficials d'idiomes, etc.) perquè facin la presentació de la seva llengua des de l'àmbit lingüístic (salutacions, alfabet, números...) i des de l'àmbit cultural (història de la llengua, gastronomia, cançons, danses, contes populars, llegendes, tradicions, autors literaris, mitjans...) i obrir un torn obert de paraules entre els i les assistents al final de la sessió.

Recursos:

- Guia per al respecte a la diversitat de creences als centres educatius
En aquesta guia per al respecte a la diversitat de creences als centres educatius, elaborada per la Generalitat de Catalunya, hi trobareu orientacions, recomanacions i bones pràctiques per a la gestió de la diversitat de creences que tenim als centres educatius.
- [Com és una biblioteca oberta al barri?](#)
En aquest vídeo de l'Escola Montfalgars de Girona, s'explica el funcionament de la biblioteca com a espai de participació, lectura i estudi per a l'alumnat i per a tota la comunitat.
- [La nueva biblioteca escolar como centro de recursos para el aprendizaje](#)
En aquest document de Laura Andreu, ps. 20- 26, s'exposa com la biblioteca escolar ha de ser centre de recursos dinàmic i un servei d'informació essencial en la relació de la comunitat educativa amb l'entorn social i cultural del centre.
- [La biblioteca escolar i la biblioteca pública: idees per a la col·laboració.](#)
En aquest document de la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Barcelona es formulen recursos, serveis i activitats per concretar la col·laboració entre les biblioteques escolars i municipals.

- [Llengües familiars al PEE de Sabadell](#)

En aquest enllaç de la XTEC (Xarxa telemàtica Educativa de Catalunya), hi trobareu la descripció d'un taller de famílies que fomenta el treball en xarxa entre centres i entre altres agents educatius del territori. El projecte té dues fases: La primera és un treball als centres de primària d'un districte de Sabadell i als instituts de secundària vinculats i la Biblioteca municipal del districte. A la segona fase, s'incorporen les famílies participants en la redacció de contes en les seves llengües.

- [Llengües d'origen](#)

En aquest web del Departament d'Ensenyament, hi trobareu informació sobre diferents programes educatius de cultura i llengües d'origen.

- [Certamen literari escolar en llengües d'origen](#)

En aquest web dels Amics de la UNESCO, hi trobareu informació sobre un concurs de creació literària per a l'alumnat de primària i secundària.

Objectiu 5: Potenciar estils de vida saludable i fomentar la pràctica regular de l'activitat fisicoesportiva

L'Organització Mundial de la Salut (OMS) defineix la salut com un estat de complet benestar físic, mental i social, i no solament l'absència d'afeccions o malalties, i descriu la salut mental com la capacitat d'establir unes relacions harmonioses amb els altres i la participació constructiva en les modificacions de l'ambient físic i social. En aquest sentit, la salut mental és la base per al benestar i funcionament efectiu de la persona i de la comunitat.

Malauradament, en societats avançades des del punt de vista econòmic que estimulen el consumisme i l'hedonisme, amb avenços tecnològics que han fet canviar la manera d'entendre el lleure i també la vida, s'ha constatat un augment d'alguns indicadors com el sedentarisme, la sobrealimentació o el contacte amb les addiccions, entre altres, que emergeixen ja en la infància i que s'arrossegueu o incrementen en l'edat adulta.

La comunitat científica veu la necessitat d'educar, des de la primera infància, en uns hàbits saludables: alimentació equilibrada, pràctica habitual d'activitat física, relacions interpersonals... amb la finalitat de mantenir una bona salut a nivell físic, psicològic i social. També ressalten els efectes positius que aquests aspectes tenen sobre la memòria o la capacitat d'aprenentatge.

Aquest plantejament, però, requereix l'adquisició d'uns hàbits i d'una acció més global i coordinada entre els diferents espais per on transita l'alumne per aconseguir-ho.

Seria bo dur a terme una acció educativa conjunta i complementària entre les famílies, els centres educatius i tots els altres agents i entitats educatives de l'entorn, establint uns objectius compartits, elaborant una diagnosi de necessitats, planificant activitats i avaluant-les.

Per donar resposta a aquest objectiu es poden impulsar actuacions que desenvolupin les següents línies d'intervenció:

Línies d'intervenció relacionades amb l'objectiu 5	Accions de centre
5.1 Promoció d'estils de vida saludable des d'una perspectiva comunitària.	Impuls en la creació de menjadors escolars a l'educació secundària.
	Realització d'un Servei comunitari de foment d'estils de vida saludable.
	Incentivació en la creació d'un grup multidisciplinari eficaç i coordinat per promoure els estils de vida saludable en la gestió de la salut mental en infants i joves.
	Promoció de la creació d'un Projecte d'àmbit comunitari de Salut i Esport
	Impuls d'estils de vida saludable i activitats fisicoesportives en centres educatius.

5.2 Promoció de la pràctica regular de l'activitat físicoesportiva des d'una perspectiva comunitària.	Promoció dels Patis oberts com a espais d'interacció i integració social a través de l'activitat física i esportiva.
	Implementació d'un Projecte d'àmbit comunitari d'esport.
	Impuls de les actuacions del Pla Català d'Esport a l'Escola per potenciar la pràctica regular de l'activitat físicoesportiva fora de l'horari lectiu.

5.1 Promoció d'estils de vida saludable des d'una perspectiva comunitària

Des de la perspectiva de salut, s'entenen els estils de vida saludable com els actes que es fan habitualment en la vida quotidiana i que col·laboren en el manteniment de la salut i la disminució del risc de tenir malalties.

Educar els infants i joves en hàbits saludables, i que ells els adoptin com a aspectes bàsics de la seva vida, és la mesura preventiva més eficaç per mantenir una bona qualitat de vida, fet que els ha de permetre desenvolupar-se de forma més plena i integral. Si bé és en l'àmbit familiar on els nois, noies i joves poden adquirir i adoptar aquests hàbits amb més facilitat, des de l'escolar i amb les entitats de l'entorn caldria promoure accions proactives per impulsar els estils de vida saludable. Hem d'avançar cap a una xarxa en què tots els agents educatius s'impliquin en la implementació d'un Projecte d'àmbit comunitari per promoure els estils de vida saludable i la pràctica regular de l'activitat físicoesportiva.

Val la pena ressaltar l'impuls dels menjadors escolars, també en l'etapa de l'educació secundària obligatòria, com un recurs educatiu de primer ordre en l'adquisició d'hàbits saludables, tant en l'aspecte nutricional com en els horaris dels àpats, i en la millora de la socialització.

D'altra banda, no podem oblidar la incidència de la malaltia mental en la taxa de fracàs escolar.

Caldria, en el marc dels PEE, preveure els instruments adequats per gestionar i coordinar els diversos agents implicats en la salut mental de l'alumnat (EAP, CESMIJ...) en pro del seu èxit educatiu.

Alguns dels rols dels centres respecte a la promoció d'estils de vida saludable poden ser:

- Sensibilitzar l'alumnat sobre la necessitat d'adquirir hàbits saludables com a eina que afavoreix el benestar físic i emocional.
- Crear espais de trobada informal i de descans per als membres de la comunitat educativa.
- Planificar actuacions formatives que facilitin la gestió de les emocions i la gestió positiva dels conflictes.
- Impulsar un projecte de Servei comunitari de foment dels estils de vida saludable i la pràctica regular de l'activitat físicoesportiva.
- Promoure el menjador escolar com a espai educatiu que incentivi l'adquisició d'hàbits saludables.
- Impulsar la creació de menjadors escolars en centres d'educació secundària.

- Realitzar un Projecte de Servei comunitari sobre la incidència de la salut mental en infants i joves.
- Participar, en el marc del PEE, en la coordinació dels agents que intervenen en la cura de la salut mental de l'alumnat.
- Acordar, amb la resta d'agents implicats, el circuit d'atenció a l'alumnat amb problemes de salut mental.
- Participació en un Projecte d'àmbit comunitari de Salut i Esport.

Recursos

▪ [Recursos per treballar la dimensió d'hàbits saludables](#)

En aquest web de Canal Salut, del Departament de Salut, trobareu informació i recursos per treballar els hàbits saludables en l'àrea d'educació física. En l'acció 10 "[Impuls d'estils de vida saludable i activitat físicoesportiva en centres educatius](#)" del Document d'Accions prioritàries del PEE 0-20, hi trobareu orientacions, recursos i estratègies per desenvolupar aquesta actuació.

▪ [Benestar emocional: equilibri emocional.](#)

En aquest espai de la XTEC trobareu eines i recursos relacionats amb l'expressió i gestió de les emocions, l'autoconeixement, l'autoestima i l'autoregulació.

▪ [365 batecs](#)

En aquest web de l'Obra Social de Sant Joan de Déu, hi trobareu una proposta didàctica amb activitats i recursos sobre la salut mental.

▪ [Recomanacions per millorar la qualitat de les programacions de menús a l'escola](#)

En aquest document de l'Agència de Salut Pública de Catalunya trobareu, actualitzades, les recomanacions per a l'elaboració de menús de temporada.

• ["WHATSUP! COM VAS DE SALUT MENTAL?"](#)

En aquest enllaç de la XTEC trobareu un model transferible de Servei comunitari amb orientacions per a la implementació d'un Projecte de servei comunitari en salut mental i recursos per treballar amb l'alumnat.

▪ [Protocol per a l'elaboració d'un PdAC de Salut i Esport](#)

En aquest enllaç podeu accedir a un esquema detallat del protocol per a l'elaboració d'un PdAC de Salut i Esport, amb la concreció dels diferents aspectes a tenir-hi en compte

5.2 Promoció de la pràctica regular de l'activitat físicoesportiva des d'una perspectiva comunitària

Les recomanacions de l'OMS sobre la pràctica físicoesportiva (pràctica diària, pauses saludables en la jornada escolar i laboral...) posen en evidència els efectes positius que té en el procés de construcció d'una persona sana, equilibrada emocionalment i sobre la memòria i la capacitat d'aprenentatge. Així doncs, esdevé un element indispensable per al desenvolupament integral d'infants i adolescents.

Des d'aquesta perspectiva, caldria promoure espais, tant dins com fora l'horari lectiu, on els alumnes puguin compartir la pràctica de l'activitat física i establir vincles. L'ús d'instal·lacions del mateix centre, més enllà de l'horari lectiu, pot ser una mesura per afavorir aquesta acció.

Així mateix, el Departament d'Educació, juntament amb la Secretaria General de l'Esport, promou el Pla Català d'Esport a l'Escola (PCEE) que té l'objectiu d'incrementar la participació de l'alumnat en activitats físiques i esportives en horari no-lectiu, amb una incidència especial en el col·lectiu de noies. Caldria anar impulsant, des del PEE, que tots els centres en formin part.

Algunes de les accions dels centres respecte a la pràctica regular de l'activitat físicoesportiva poden ser:

- Fer un ús inclusiu i equitatiu de l'espai dels patis.
- Promoure la diversificació d'oferta d'activitats físicoesportives utilitzant els diferents espais del centre.
- Promoure la realització de Patis Oberts en horari extraescolar i en caps de setmana.
- Participar en el Pla Català d'Esport a l'Escola (PCEE).
- Participar en el grup de treball de coordinadors del PCEE en el marc del Pla educatiu d'entorn.
- Realitzar activitats físiques que fomentin el benestar (estiraments, moviment, pauses actives).
- Promoure els camins escolars.
- Participar en un Projecte d'àmbit comunitari d'esport.

Recursos

- Patis oberts

En l'acció 9 "[Patis oberts](#)" del Document d'Accions prioritàries del PEE 0-20 trobareu orientacions, recursos i estratègies per desenvolupar aquesta actuació.

- [Protocol per a l'elaboració d'un PdAC d'esport](#)

En aquest enllaç de la XTEC podeu accedir a un esquema detallat del protocol per a l'elaboració d'un PdAC d'esport en el marc dels PEE, amb la concreció dels diferents aspectes a tenir en compte

- [Normativa Pla Català d'Esport a l'Escola](#)

En aquest enllaç de la Subdirecció General d'Esports (SGE) trobareu el recull de la normativa relativa al PCEE:

- [PRE 2095/2015](#), de 16 de setembre, per la qual s'estableixen els programes d'esport escolar de la Generalitat de Catalunya, per als cursos 2015-2016 i 2016-2017, d'acord amb el Pla Estratègic d'Esport Escolar de Catalunya 2013-2020.
- Esport Escolar [Resolució VCP/3989/2010, de 10 de desembre](#), per la qual es dona publicitat a les directrius per al desenvolupament de l'esport escolar fora de l'horari lectiu (DOGC núm. 5778, de 20.12.2010).

- [Orientacions per a l'organització d'activitats esportives](#)

En aquest enllaç de la XTEC trobareu un seguit d'orientacions per a l'organització d'activitats esportives amb especificació dels agents implicats i indicacions respecte a les consideracions a tenir en compte i el perfil i funcions del monitoratge de l'activitat.

- [Protocol per a l'elaboració d'un PdAC d'esport](#)

En aquest enllaç de la XTEC podeu accedir a un esquema detallat del protocol per a l'elaboració d'un PdAC d'esport en el marc dels PEE, amb la concreció dels diferents aspectes a tenir-hi en compte.